

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV.

V Ljubljani, 22. oktobra 1942-XX.

Štev. 39 (675)

Danes:

NOVI KRIMINALNI ROMAN
SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

(Gl. str. 2 in 3)

Česar oko ne vidi,
tega srce ne želi.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 345. Telefon št. 3332.
— Računa pošte branilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Fotokopij ne vračamo,
nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znakih.

NAROČNINA

3/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. V tujini
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petlinna vrsta
ali njen prostor (višina 3 mm in širina
55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi:
1: beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod
se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Nove zmage Italijanskega letalstva nad Malto

Zajeti angleški letalci. — Uspehi Italijanskih lovcev

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 15. oktobra svoje 872.
vojno poročilo:

Topniško in ogledniško delovanje
na egiptovskem bojišču. Protiletalsko
topništvo neke naše divizije je zbil
eno angleško letalo.

V okolici Sidi-Barranija je bila uje-
ta posadka nekega sovražnega letala,
sestreljenega 6. oktobra od protiletal-
ske obrambe v Tobruku, sestojeca iz
dveh častnikov in dveh podčastnikov.

Letalstvo je nadaljevalo napade na
otok Malto. V poskusu, upreti se od-
ločnim napadom bombnikov Osi, je
sovražno letalstvo v srditih bojih iz-
gubilo 25 letal. Sedem so jih sestrel-
ili italijanski lovci, 18 pa nemški.

Napad treh nasprotnih letal na neko
spremljavo v Sredozemlju je izpodle-
tel: dva napadajoča trimotornika sta
tresčila v morje, zadela od neke naše
torpedovke, tretjega pa je sestrelilo
letalsko spremstvo.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 16. oktobra svoje 873.
vojno poročilo:

S fronte pri El-Alameinu ni poro-
čanj nikakršnega dogodka.

Sovražni polet nad Tobruk ni po-
vzročil škode; krajevna obramba je
pri tem sestrelila eno sovražno letalo.

Letalstva na Malto so napadali v za-
porednih valovih močni oddelki bom-
bnikov, učinkovito zaščiteni od lovcev,
ki so v boju uničili 8 britanskih letal.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 17. oktobra svoje 874.
vojno poročilo:

Močni pešeni viharji so včeraj ovi-
rali vsakršno delovanje na egiptov-
skem bojišču.

Močne italijanske in nemške skupi-
ne so podvlele in ponoči bombardirale
letalska oporišča na Malto in so zadela
važne cilje.

Angleško letalstvo je izgubilo v srdi-
tih dvobojih 15 letal, od katerih so jih
nemški lovci sestrelili 10, naši pa pet.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 18. oktobra svoje 875.
vojno poročilo:

V Egiptu so neprestani pešeni vi-
harji še nadalje ovirali vsako delova-
nje na kopnem in v zraku.

Skupino sovražnih oklepnih avtom-
obilov, ki je skušala napasti naše za-
jedle, so naše čete pregnale, na begu
so pa skupino še uspešno obstreljeva-
la naša letala s strojnimi.

Vojaske naprave na otoku Malto so
bile spet cili hudega letalskega bom-
bardiranja. V borbah je italijanski lo-
vec sestrelil eno letalo tipa »Hurrica-
ne«, nemški lovci pa 11 »Spitfirov«.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 19. oktobra svoje 876.
vojno poročilo:

Miren dan na vsem egiptovskem bo-
jišču.

Letalski napad na Bengazi je po-
vzročil nekaj škode na civilnih poslo-
jih; izmed prebivalcev je bil eden
ubit, trije pa ranjeni.

Pri Solumu so naše čete zajele štiri
angleške in enega novozelandskega le-
tala, ki so tvorili posadko sestrelje-
nega letala.

Letala Osi so napadla letališče v Mi-
kabi, pri čemer so zadela njegove na-
prave in vzletišče. Ena naša letala se
s svoje vojne misije ni vrnilo.

Vel. Kralj in Cesar v Pisi

Vel. Kralj in Cesar je v spremstvu
prvega pobočnika obiskal tovarno za
izdelovanje varnostnega stekla v Pisi.
Sprejel ga je predsednik družbe prince
Giovanni Ginori Conti. V njegovem
in še nekaterih drugih spremstvu si
je natanko ogledal vse oddelke in se
živno zanimal za način produkcije. Ob
odhodu so delavstvo in množice me-
ščanov priredili navdušene manifesta-
cije Vel. Kralju in Cesarju ter Savojs-
ki hiši.

Herojska smrt generala Ferrari-Orsija v prvih vrstah egiptovskega bojišča

Slavnim borec za veličino domo-
vine se je pred kratkim pridružil
žrtve generala Ferrari-Orsija, povelj-
nika armadnega zbora na egiptovskem
bojišču. Padel je sredi svojih vojakov
prav v prednjih vrstah, ko jih je hotel
popeljati v zmago.

Radli general je vse svoje življenje,
svoje sposobnosti in pozum posvečal
veličini domovine in je zanj tudi pa-
del. Bil je pogosto odlikovan in še
nedavno pred smrtjo mu je nemški
državni vodja podelil odlikovanje že-
leznega križa I. razreda za zasluge v
sedanji vojni. Že v prejšnji svetovni
vojni se je udeležil mnogih vojnih po-
hodov v Libiji, kjer si je priboril več
odlikovanj. Tudi po svetovni vojni se
je še večkrat odlikoval na libijskih
bojiščih in pogosto napredoval. Leta
1936 je postal poveljnik oklepne di-
vizije Trento, leta 1939 je pa postal
divizijski general. Leta 1940. mu je
vrhovno poveljstvo poverilo zbor hi-
trih oddelkov, ki jih je vodil tudi v
boju proti bivši Jugoslaviji. Lani je
nastopil svoje mesto v Severni Afriki,
kjer ga je zdaj dohitela smrt junaka
sredi njegovih junaških pešcev.

Osservatorio de-
gli artiglieri ita-
liani nelle prime
linee del campo
in Egitto. —
Opazovališče ita-
lijanskih topni-
čarjev v spred-
njih bojnih čr-
tah na egiptov-
skem bojišču.

učinek za storjena dejanja do prejš-
njega dne.

BESEDILO ZAKONA

Člen 1. — Priznana je amnestija za
vse zločine, za katere zahteva zakon
zaporno kazni, bodisi samo zase ali
združeno z denarno kaznijo in dru-
gimi dodatnimi kaznimi, ki skupno
niso višje od 5 let, kakor tudi v pri-
meru denarne kazni.

Člen 2. — Razen v primerih, ki jih
predvideva prejšnji člen, se odpuste
zaporne kazni, ki niso višje od 3 let,
in prav za toliko se skrijejo že izreče-
ne kazni ali ki se imajo izreči. V ce-
loti so odpuščene denarne kazni, ka-
kor tudi vse dodatne kazni začasne
prepovedi javnih služb, začasnega
preklica izvrševanja poklica ali obrti,
ukinitve izvrševanja poklica ali obrti,
nesposobnosti za izvrševanje poklica
trgovca in uradniške ukinitve.

Člen 3. — Pomilostitev in odpusti-
tev prejšnjih členov se ne nanašata:
1. na zlonamerne zločine proti drža-
vi osebno iz kazenskega zakonika; 2. na zločine,
ki jih predvideva zakon z dne 8. julia
1941-XIX št. 645, prejšnji zakon,
ki so bili s tem zamenjani, kr. ukaz
zakon z dne 11. junija 1942-XX št.
584 in člen 37 bis zakona z dne 1. no-
vembra 1940-XIX št. 1682; 3. na zlo-
čine, pri katerih prihaja v poštev po-
sebna obremenilna okolnost, ki jo
predvideva zakon z dne 16. junija
1940-XVIII št. 582; 4. na zločine, ki
jih predvideva poglavje X. knjige II.
kazenskega zakonika in na zločin po
člen 578 istega zakonika; 5. na iz-
ključno vojaške zločine, na zločine, ki
jih predvideva vojaški zakon in ki od-
govarjajo onim, navedenim v prejš-
njih številkah, ter na zločine, predvi-
dene po zakonih o novčenju; 6. na
zločine, ki jih predvidevalo finančni
zakoni.

Člen 4. — Dobrot po členih 1 in 2
ne uživajo oni, ki so na dan tega uka-
za bili kaznovani na zaporno kazni,
višjo od 1 leta, za dejanja, ki je zlo-
namerno, ali na 2 obsojbi z zaporno
kaznijo za zlonamerne zločine, od ka-
terih je ena višja od 6 mesecev, ali
pa na 3 ali več obsojbi za zlonamerne
zločine z zaporno kaznijo. Ako gre za
kazni, izrečene za zločine z isto sod-

bo, se upoštevalo posamezne kazni,
ne pa skupna kazni. Ne upoštevalo pa
se obsojbe, zaradi katerih je bila pri-
znana izpustitev pred uveljavljenjem
tega ukaza, niti ne obsojbe za zloči-
ne iz prejšnjih pomilostitev.

Člen 5. — Odpustitev po členu 2 ni-
so deležni oni, ki so na dan tega uka-
za na begstvu, razen ako se sami ne
javijo v zaporu 3 mesece po uveljav-
ljenju tega ukaza. Ta določba se ne
uporablja, ako je kazni popolnoma
odpuščena.

Člen 6. — Odpustitev, ki jo predvi-
dava člen 2, se pravno preključa na-
proti onemu, ki v roku 5 let po uve-
lavljenju tega ukaza izvrši zlonamer-
ni zločin, za katerega je predvidena
zaporna kazni nad 6 mesecev.

Člen 7. — Odpustitev se denarne
kazni in disciplinarne sankcije, ki ni-
so višje od odbustilve.

Člen 8. — Na priključenih ozemljih
s Kr. dekreti in zakoni z dne 3. maja
1941-XIX št. 29 in 18. maja 1941-XIX

št. 432 se pomilostitev in odpustitev
ne uveljavljata: 1. pri zločinih, ki jih
predvidevajo Ducejevi razglasji z dne
3. in 24. oktobra 1941-XIX in 3. maja
1942-XX; 2. pri zločinih, ki jih pre-
dvidevajo kazenski zakoni in guverner-
ske naredbe, ki veljajo na teh ozem-
ljih, v kolikor gre za zločine, navede-
ne v členu 3 tega ukaza.

Člen 9. — Ta ukaz se uveljavlja tu-
di na ozemljih Egejskih otokov in v
kolikor gre za dejanja, izvršena od
italijanskih državljanov, na ozemljih
Italijanske Afrike.

Člen 10. — Ta ukaz stopi v veljavo
na dan njegove objave v Službenem
listu Kraljevine in velja za vse do
dan poprej izvršene zločine.

Amnestije bo deležnih po podatkih
pravosodnega ministrstva okrog 42.000
ljudi, od katerih bo 22.000 izpuščenih
iz zaporov. Razen tega bo 3975 kaz-
nencev deležnih vladarjeve milosti,
7031 pa jih bo pogojno izpuščenih.

Zadnja pot dr. Marka Natlačena

V petek 16. t. m. je pokojni dr.
Marko Natlačen, najnovejša žrtev ko-
munističnega terorja, nasloplil svojo
poslednjo pot. Vsa Ljubljana se je za
ta dan odela v črno in s tem izpri-
čala svojo obsodbo zločinskega umora.

Zadnje slovo od dr. Marka Natla-
čena je bilo pa tudi zrcalo njegove
priljubljenosti, kakaj pred njegovim
truplom se je poklonilo na tisoče in
tisoče ljudi že v stolnici, kjer je ležal
na katafalki. V soboto popoldne je
duhovščina opravila v stolnici zadnji
blagoslov. Obredu je prisostvovala
ogromna množica, ki se je sklonjenih
glav poslovala od dr. Marka Natlačena.
Nato so truplo z avtom prepeljali na
Zale.

K pogrebu dr. Natlačena, dolgolet-
nega vrhovnega upravnega četa naših
krajev, so prišli najvišji predstavniki
civilnih in vojaških oblasti. S povelj-
nikom Armadnega zbora generalom
Elkem Mariem Robottiem in Zveznim
tajnikom Orlandom Orlandinim je
bil zastopnik odsotnega Visokega ko-
misarja Ekske, Emilia Graziolija pod-
prefekt dr. David, Prišli so dalje mest-
ni župan general Leo Rupnik s pod-

županom dr. Tranchido, poveljnik di-
vizije Crnih sracij general Montagna,
Kr. kvestor dr. Ravelli in drugi visoki
funkcionarji, med njimi šefi vseh drž-
avnih uradov in ustanov.

Zbrali so se dalje predstavniki vseh
gospodarskih, socialnih in kulturnih
korporacij in ustanov z rektorjem vse-
učilišča dr. Milkom Kosom in pred-
sednikom Akademije znanosti dr. Mi-
lanom Vidmarjem na čelu. Prišli so v
množicah pripadniki vseh slojev in
vseh bivših nazorskih taborov, tako da
se je pogrebna svečanost razvila v
mogočno manifestacijo solidarnosti vse-
ga prebivalstva v odklanjanju komu-
nizma in njegovih zločinskih metod.

Razne kulturne, gospodarske in so-
cialne ustanove so zastopali mnogi
drugi odličniki, med njimi vseučiliški
rektor dr. Milko Kos, predsednik Aka-
demije znanosti in umetnosti dr. Mi-
lan Vidmar in dr.

Na Zalah je najprej opravil pogreb-
ne molitve ljubljanski škof dr. Rož-
man ob asistenci duhovščine, nato so
je pa v imenu katoliškega akadem-
skega starešinstva in dijaštva poslo-
vil od dr. Marka Natlačena ravnatelj
Bogomil Remeč. Orisal je njegovo
mladost in delo v službi naroda ter
poudaril, da se je pokojnik vse življe-
nje boril proti materializmu, a usoda
je hotela, da je padel prav kot žrtev
tega materializma. Poslovilne besede
ravnatelja Remeča je prenašal zvočnik,
tako da so jih lahko slišale vse nepre-
gledne množice. Pevsko društvo »Ljub-
ljana« je zapelo žalostinko, nato se je
pa sprevod pomaknil od cerkve sv.
Križa, kjer je duhovščina še enkrat
blagoslovila truplo.

Zalni sprevod se je pomikal celo
uro. Za križem so stopali učenci ljub-
ljanskih šol, mestni uslužbenci z urad-
ništvom, akademiki in akademikarke,
bogoslovci, nato pa dijaki, ki so nosili
celo vrsto lepih vencev. Osem akade-
mikov je nosilo krsto s pokojnikovim
truplom. Za krsto so stopali užalo-
ščeni svoji, nato pa predstavniki
oblasti in korporacij ter ostalo ob-
činstvo.

Ko so na pokopališču položili krsto
ob lano, je škof dr. Rožman opravil
molitve, nato je pa v grobni tišini iz-
pregovoril pretresljive besede pokoj-
niku v slovo.

Zadnje slovo dr. Rožmana

Gospod Bog, verniemo, da si pra-
vičen Sodnik, ki dobro plačuješ in
hudo kaznuješ. Iz te vere nam oh
grobu dr. Marka Natlačena v žalost
sveti tolažba trdnega upanja, da je
njegova duša pri Tebi in v Tebi naša
svoje preveliko plačilo. Ti Gospod,
preiskujes srca. Ti poznaš vse tajne.
Tebe vidim ne vara, mi moremo so-
diti le po tem, kar s čuti zaznamo —
pa vendar si upamo vsi, ki smo po-
kojnega po delu, besedah in zgledu

Obsežna amnestija za 20letnico pohoda na Rim

Pomilostili bodo okrog 42.000 ljudi in izpustili okrog 22.000 ujetnikov

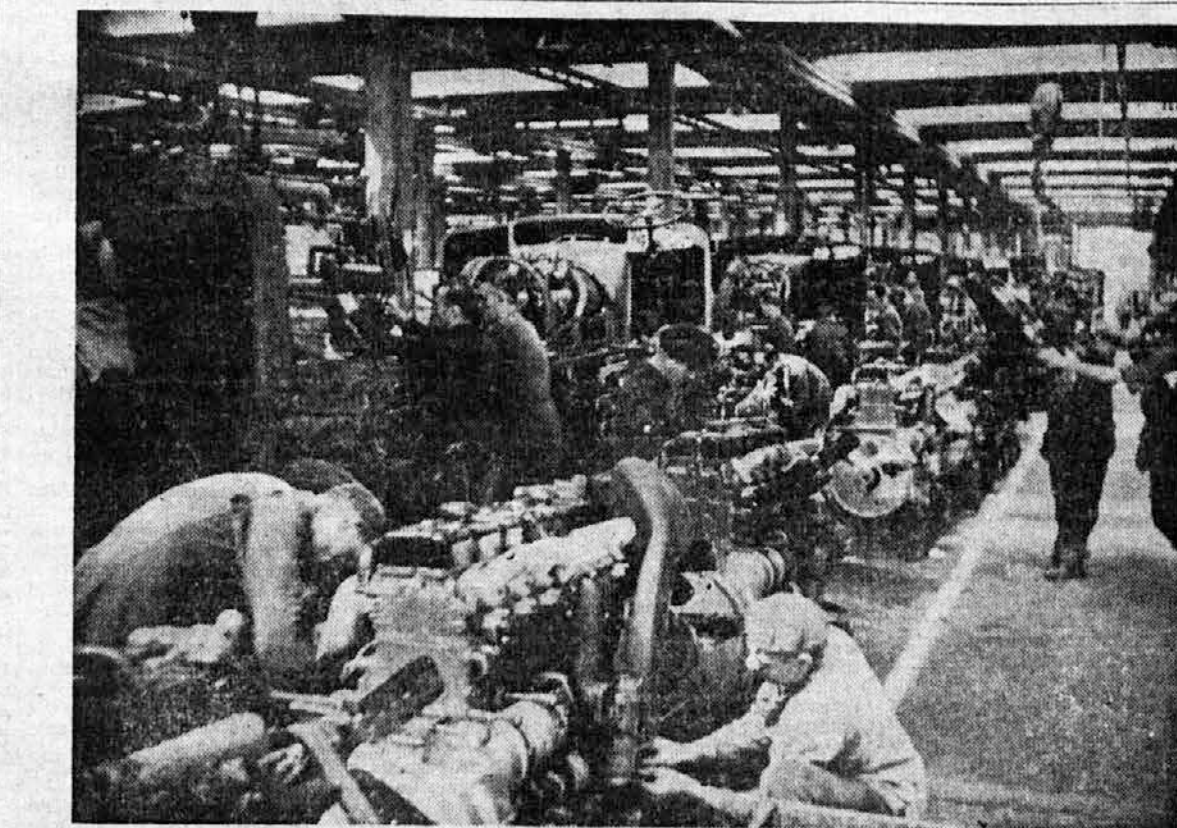
Rim, 17. oktobra. Uradni list objavlja
kraljevi odlok o amnestiji in pomilo-
stitev ob dvajsetletnici pohoda na Rim.
Pred odlokom je prejel Vel. Kralj
in Cesar poročilo, ki pravi:

»Sire! Prvo dvajsetletnico fašistov-
ske vladavine obhajamo, ko je narod
z neupogljivo voljo do zmage zaple-
ten v trdo osvobodilno vojno. Ta še
enkrat priča o junaštvu naših vojakov
in o neuničljivih vrlinah poštovanja
in domoljubja pri italijanskem narodu.
Slavni dogodki, ki jih domovina
preživlja, pomagajo dati posebno re-
šen in slovesen značaj obletnici 28. ok-
tobra, ki je pred dvajsetimi leti za-
znamoval začetek globoke obnove v
našem narodnem življenju.

Ob tej zgodovinski obletnici, Sire,
bo velikodušno dejanje vašega usmi-
ljenja še bolj ojačilo vero in namene
vsega bojujočega se ljudstva, ki po
najtrših skušnjah osvaja zmago. Zato
vam dajemo v vzvišeno odobritev od-
lok o amnestiji in pomilostitvi. Amne-
stija briše vsa dejanja, ki se kaznuje-
jo z zapornimi in drugimi globami.
Tudi pri določanju izjem se ukrep
ravna po zelo plemenitih vidikih, ta-
ko da je treba smatrati, da je uspeš-
nost vaše velikodušne milosti tako-
rekoč neomejena.

Isti nagibi, ki so odločali o tem, pa
vsekakor svetujejo, da se iz vsake po-
milostitve zaradi objektivnih vidikov
izvzamejo zločini zoper narod v vojni,
zločini zoper državne osebnosti,
zoper določila glede prehrane, zoper
vojno disciplino ali zločini z zlorabo
okolice, ki izvirajo iz vojnega stanja,
dalje zločini, ki jih kaznujejo voja-
ške in finančne postavbe. Ni dopust-
no odpuščanje za tiste, ki se okori-
ščajo s posebnimi vojnimi okoliščinami
in so se kakor koli bavile z zlo-
činskimi dejstvi, ki bi utegnili
škoditi gospodarski odornosti na-
roda v orožju, ker so s tem krivi nai-
hujšega zločina, ki ga more kak drža-
vjan zagrešiti zoper lastno državo
in zoper vojaške, ki žrtvujejo na boji-
ščih svoje življenje za domovino.

Na predlog Duceja fašizma, šefa
Vlade in državnega tajnika za milost
in sodstvo, ter v sporazumu z mini-
stri za zunanje zadeve, za notranje
zadeve, za Italijansko Afriko in za
financo je bil izdan dekret o pomilo-
stitvi in odpustitvi, ki obsega 10 čle-
nov. Zadnji člen določa, da dekret
stopi v veljavo na dan objave ter ima

L'industria bellica italiana; fabbrica d'automobili pesanti — Italijanska vojna industrija; tovarna za težke avtomobile

poznali, reči, da je poznal dvojno mu-
brazo in dvojno dolžnost — kar je po-
tvoji sveti volji prav — do svoje dru-
žine in svojega naroda: ljubezen nese-
bično in požrtvovalno.

Tudi nasprotnik, ki ostro opazuje in
strog sodi, mu ne more očiti, da bi
bil pri delu za svoj narod iskal lastno
korist, da bi ga nagibala sebičnost, za
vabil ozir na materialne dobrine za
sebe in za svoje. Redko čisti in zna-
neje je bil v tem oziru vse dni svojega
življenja.

Zrtev za svoj narod se ni strasil.
Bil je pripravljen tudi na poslednjo
in največjo žrtve: dati svoje življenje
za boljšo in srečnejšo bodočnost svo-
jega naroda, tistega naroda, za kate-
rega je radodarno trošil duševne in
telesne moči svoje mladosti in zrele
moške dobe. Na to največjo žrtve je
bil pripravljen vsak dan, gotovo tudi
tisti trenutek, ko je moral žrtvovati
svoje krepko in zdravo življenje.

Vse to je delal iz globoke vere, v
kateri je spoznal, da mora vsi voljo
božjo s tem, da vse svoje zmoglosti
uporablja do konca v poklicu in služ-
bi, katero mu je božja previdnost na-
ložila.

Tako nesebično delo, to iunaško žr-
tev mora pravični Bog povrniti — saj
je svojo besedo zastavil, da bo vsa-
kega, ki ga bo priznal pred Očetom, ki je v
nebesih (Mt. 10, 32).

Dr. Marko Natlačen, hvala Ti za to
delo in za Tvoj svetli zglede.

Kaj bi nam zdaj, ko se poslavljamo
od Tvojih zemeljskih ostankov, pove-
dal in naročil Ti, ki z božje bližine
pregleduješ preteklost in bodočnost
ljudstva, za katero si do konca storil
vse, kar si mogel?

To bi bilo zdaj Tvoje sporočilo:

1. Narod, zavrnj, odkloni od sebe
brezbožnost, to največjo nevarnost, ki
te tira v črno in večno pogubo. Nobe-
nega sodelovanja, nobene zveze z brez-
božstvom in tistimi, ki jim je brezbo-
žstvo vodilni nazor. Trdno stoji v veri
v Boga, zidaj prihodnost svoje na-
božje zapovedi, ki so edini trdni te-
melji zdravega razvoja vsakemu na-
rodu, velikemu in majhnemu.

2. Ostanj živ — narod moj — ne
ubijaj samega sebe in ne izvajaj ukre-
pov, ki te morajo zadeti v tvoji ži-
vljenjski sili. Združite se vsi, ki ver-
ujete v Boga ter sebi in potomcem želi-
te življenje, lepše in boljše kakor za
ponuja brezbožni komunizem — zdru-
žite se in preprečite, da tisti, ki so z
vam sicer iste krvi, a s tujo misel-
nostjo zaslepljeni, ne bodo mogli več
pokončati najboljših in najlepših
bratov in sestr, ki bi bili naj-
bolj sposobni graditi pravičnejšo bo-
dočnost.

Takšno bi bilo Tvoje sporočilo.

Razumemo ga in sprejememo.

Vemo, da v nebeskih dvorih svojih,
ki si jih ljubil v zemeljskem življenju
in jih zdaj se bali vroče ljubiti, ne boš
pozabil — svoje družine in svojega
naroda. Prosil boš zanj.

Izprosi torej vsemu narodu pravo
spoznanje, močno vero v Boga in po-
žrtvovalnost v delu za pravo rešitev.

Ti pa, počivaj v Bogu, uživaj njegov
mir in njegovo ljubezen. Na svidenje
pri Očetu, ki je v nebesih.

Skofove besede, ki jih je prenašal
zvočnik, so globoko pretresle množice,
ki so se še dolgo potem pomikale mi-
mo groba in spuščale na krsto grude
zemlje. Pevec so zapeli nagrobno.
Pogreb je bil končan.

Čudno tihe in samotne so bile v
petek sončne ljubljanske ulice. Mesto
je ostalo prazno, samo črne zastave
so ožženo vibrirale s hiš.

In ko so se ljudje tih, mračni in
zamišljeni vračali v svoje domove s
tega žalostnega pogreba, je v njih
srce poleg žalosti gorelo srce, ki ga je
podžigala plemenita želja, da ta žrtev
ne bi bila zaman in da bi rodila
nadove, kakor jih je kot poslednjo
sporočilo dr. Natlačen, zavezel v svo-
jem govoru škof dr. Rožman: »Zvežite
se vsi, ki verujete v Boga, in sebi in
potomcem želite življenje!«

Poročila Pokrajinskih hierarhij Federalnemu tajniku

Pokrajinske hierarhije so pretekli
teden poročale Federalnemu tajniku o
svojem dosedanjem delu. Najprej so
poročali o delavnosti različnih Fašijev
in središč njihovih tajniki. Tajništvo je
izdalo odredbe glede tiska in propa-
gande, s posebnim ozir na sodelo-
vanje tajnikov Fašija in drugih pred-
stavnikov federalnemu listu »Prima li-
nea«, ki bo obliavljal odsele poleg
okrajnih poročil tudi vojna poročila
okrajnih hierarhov o boju proti bol-
ševizmu. Poročila so se začela in za-
ključila s pozdravom Duceju. Nato so
poročali Federalnemu tajniku še vodi-
telji Dopolavora za Oborožene Sile in
drugi.

17letnica ustanovitve ita- lijskega policijskega zbora

Obletnico ustanovitve italijanskega
policijskega zbora so praznovali tudi
ljubljanjski policisti. Ob tej priložnosti
jih je sprejel Visoki Komisar za Ljub-
ljansko pokrajino v vladni palači. V
zastopstvu so bili kvestor comm. Ra-
velli, kabinetni šef comm. Bisia, pod-
kvestor comm. Ferrante in skupina
uradnikov Visokega Komisarata. Po
pozdravu je g. kvestor izrazil vdanost
vseh tistih, ki se borijo na mejah do-
movine in ob strani vojaških oddelkov
proti komunizmu. Spomnil se je vseh
tistih, ki so s svojim življenjem pla-
čali svojo vlogo v izvrševanju svojih
dolžnosti. Naposled je omenil še sode-
lovanje uradnikov in agentov bivšega
jugoslovanskega režima, od katerih je
marsikdo plačal z življenjem svojo
udeležbo v protikomunističnem boju.
Visoki Komisar se je kvestorju zahvalil
za pozdravne besede in s svoje
strani proslavil dan ustanovitve po-
licijskega zbora in žrtve teh policistov
povsod tam, kjer se borijo na strani
Oboroženih Sil. Nato je izročil kvesto-
riju in vsem navzočim pozdrav in
zahvalo ter priznanje podtajnika za
notranje zadeve in policijskega šefa
Senise. Naposled je ukazal pozdrav
Vel. Kralju in Cesarju ter Duceju.

Nemški listi s simpatijo in občudo-
vanjem komentirajo odlok o veliki
amnestiji ob 20 letnici pohoda na Rim
na Ducejev predlog. Vsi listi poudar-
jajo, da je amnestija velikodušna, na
drugi strani pa stroga, kjer gre za ve-
rižnike in narodne izdajalce. Narod
bo gotovo znal ceniti plemenitost Vla-
de pri tej amnestiji.

17letnico ustanovitve policijskega
zbora so praznovali pri vseh kvesto-
rah v Kraljevini s preprostimi, a res-
nimi svečanostmi. Uradniki in agenti
so povzdignili pobožno misel h Kralju
in Cesarju ter Duceju, ki je italijansko
policijo obnovil in povečal. Spom-
nili so se tudi slavni Oboroženih Sil
in jim poslali tovariški pozdrav. Nato
so poudarili svojo fašistovsko misel in
svojo vero v končno zmago.

Kolumbova proslava se je vršila v
Rimu ob 450 letnici odkritja Amerike.
Udeležili so se je zastopniki Vlade,
Stranke, senata in mnogi diplomatski
zastopniki tujih držav. Svečanost je
bila v palači Antici Mattei, sedežu ita-
lijskega središča za proučevanje
Amerike. V začetku proslave je za-
stojnik Vlade odredil pozdrav Kralju
in Duceju, nato je pa govoril nacional-
ni svetnik Alberto Aquino. Dejal je,
da s Kristofom Kolumbom slavijo ti-
sto, kar je italijanski genij ustvaril
najboljše ne samo za Italijo, temveč
za vse človeštvo. Proslava obletnice
bi morala biti simbol solidarnosti med
kontinenti, zdaj je pa Amerika zaple-
tena v vojno proti Evropi, čeprav se
je vneto borila za načelo kontinental-
ne avtonomije. V ta boj je naštevala,
še celo nekatere južnoameriške drža-
ve, ki se imajo za svoj oboj in civil-
izacijo zahvaliti Rimu. Nato je pove-
ljeval žrtve tistih Italijanov, na žrtvah
katerih je Amerika oboževala in tistih,
ki so pribehli pod zastavo v abesinski

vojni ter padli za domovino. Tem ita-
lijanom na čast so odkrili spominsko
ploščo v palači, kjer se je vršila slo-
vesnost, ki se je končala s pozdravom
Kralju in Duceju.

Svečana predaja poslov med dose-
danjem podtajnikom in komisarjem
PNF Farnesijem in novim predsedni-
kom OND Dinom Gusatti-Bonsembian-
tem se je izvršila pretekli teden na
sedežu Narodne organizacije Dopol-
avora v Romi. Navzočni so bili mnogi
predstavniki PNF. Svečanost se je za-
čela in zaključila s pozdravom Du-
ceju.

Visoki Komisar za Ljubljansko po-
krajino je odredil, da od 20. oktobra
dalje v Ljubljanski pokrajini nihče ne
sme krožiti od 20. do 5. ure. Vsi javni
obratniki morajo zapreti svoje lokale
od 19.30. Ta naredba je stopila v veljavo
v torek, 20. oktobra.

Visoki Komisar za Ljubljansko po-
krajino je odredil predpise za pise-
mki promet. Prepovedal je v pisemih
uporabljati šifre ali dogovorjene izra-
ze, prav tako tajno in nevidno pisanje.
Papir, na katerega ljudje pišejo pi-
sma, ne sme biti kvadriran, ovalnice
pisma pa ne smejo imeti notranje
podloge. V pisma se ne smejo prilag-
jati znamke, koliki, fotografije krajev
in naprav vojaškega pomena, denar,
prazen ali popisan notni papir in ra-
sopisni izrečki. V tujezemstvo po-
šilatelji ne smejo v pisma prilagati ra-
slovnih poročil, statističnih podatkov
družb ali ustanov in podatkov voj-
škega pomena. Pisma, ki ne bodo
ustrezala gornjim predpisom, ne bodo
prišla na cilj, odpošilatelja bo pa za-
dela kazen, ki je v takšnem primeru
določena.

Nov čas zatemnitve je določil Viso-
ki Komisar za Ljubljansko pokrajino.
Do nove odredbe je čas zatemnitve
od 19.30 do 6.30. Odredba je stopila v
veljavo 21. oktobra 1942.

Poslovne ure uradov Visokega Ko-
misariata in drugih javnih ustanov bo-
do od 20. oktobra dalje od 8. do 12.
in od 15. do 18. ure.

Pokrajinski svet korporacij opozarja
ljubljanjske hišne poselnike, lastnike
lokalov, hotelov, privatnih in javnih
pisarn, da ne smejo začeti kuriti svojih
prostorov pred 1. novembrom t. l. V
kratkem bo Visoki Komisariat izdal
poseben uredb o ogrevanju, ki bo
pojasnila vse lozadne predpise.

Združanje industrijev in obrtnikov
za Ljubljansko pokrajino opozarja vse
lesne interesente, da morajo vsak me-
sdec do 5. prijaviti zgoraj omenjenemu
zdrženju promet in zalogo gradbene-
ga lesa. Ker kljub opominu prejšnji
mesec nekateri obvezniki svojih pri-
jav še niso oddali, jih Združenie in-
dustrijev opozarja, da to takoj store,
ker bodo sicer denarno kaznovani, ob-
lasti jim bo pa tudi zaplenila nepri-
javljeno blago. Prijave morajo vložiti
vsak mesec, čeprav nimajo nobene iz-
premembe v zalogi. Če svojih prijav
ne morejo poslati po pošti, naj jih
pošljejo Združenju preko občin.

Najvišje cene na ljubljanskem živil-
skem trgu se s posebno odredbo do-
ločil Visoki Komisar in veljajo od 19.
t. m. dalje. 1 kila kislega zelja sme
stati 4 L, zeljnate glave nad 10 kil
po 1 liro kg, izpod 10 kil pa po 1.50 L.
1 kila glavne solate sme stati 3.70 L.
endivije 3 L, evlače brez listov 5 L,
črna redkev 1.50 L, čebule 2 L, česen
7 L, motovilca 6 L, jabolka I. vrste
4.25, II. vrste 3.60, III. vrste 3 L,
hrušk I. vrste 4.45 L, hrušk II. vrste
3.85 L, žlahtnih gob 12 L, svjk za vla-
ganje 10 L, vseh drugih užitnih gob
6 L, kostanja 3 L, jaje pa po 2 L

komad. Vse te najvišje dopustne cene
veljajo ne samo na Vodnikom in Po-
gacarijem trgu, temveč tudi na ži-
vilskih trgih v Mostah, na Viču, na
Sv. Jakoba trgu in v Šiški, kakor tudi
pri vseh prodajalnih v mestni občini
Ljubljani.

Za okrepitev slabotnih se mi je po-
srečilo dobiti odlično jaično marsalo
in prvovrstni medicinalni vermuth
Curadelli, kot zanesljiv pripomoček
ob črevesnih težkočah — diareji, pro-
livu i. pod. Na razpolago tudi buteljke
raznih vrst. V. Braz, vinska trgovina,
Medvedova c. 7.

Barvanje usnjenih izdelkov s speci-
jaino barvo na brizgalnik. Barve in
acetoni — Efaks — Napoleonov trg.

Osehe vesti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: dr. Franc Jerovec, notarski
prilavnik, in gđ. Mara Gorjupova, uradni-
ca pivovarstva Unions; inž. Vladimir Gregoric
in gđ. Milena Kendova.
Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Ciril Svajger, višji carinski
kontrolnik, in gđ. Karel Bolaffio, veletrgo-
vec; 76letni Anton Jenikar, državni vpo-
konec; Viktor Aussenegg, črkoštevnik.
V Planini pri Baku: Ivan Lovšin.
V Robu: sletna Praška Jakševa, posest-
nica in gostilničarka.
V Dobruhi nad Trobnjem: Terezija Bu-
kovec.
Naše sožalje!

ŠPORTNI TEDNIK

Razgibale so se naše športne rubri-
ke... poročila z debelimi naslovi in s
krepkimi vmesnimi vrsticami — kaj se
je vendar zgodilo? Nič posebnega, sa-
mo nogoletarji so se nekako naveličali
že vse predlogega odmora in so znova
začeli svojo obrt.

Tako bomo par tednov mogli slediti
tudi dogodkom na domačih igriščih. V
dveh skupinah bodo tekmovali: štiri
moštva v mladinski, sedem v seniorski;
leta so spet razdeljena v dve pod-
skupini. Po točkah. In z dvema fina-
loma.

Ni bilo velikih priprav, lahko bi
rekli, nobenih. Zato moštva niso v ve-
liki formi. Rezultati pa so, vsaj neka-
teri, zanimivi: Mladina: Dopolavoro
TTZabjak 0:0, Vič-Mladika 3:0; se-
niorji: Vič-Zabjak 6:0, Mars Dopol-
avoro TT 1:1, Ljubljana-Korotan 17:0.

Vse tekme so igrali na »Ljubljani«.
Gledalcev ni bilo mnogo.

Tem več jih je gledalo prvorazredne
tekme po italijanskih igriščih. Na osmih
tekmah je bilo domala 140.000 ljudi.
Na prvem mestu je bil Torino z doma-
čim derbyjem, ki je pritegnil 32.600
navdušenih »nogoletnikov«. V Rimu
je šlo gledat Roma-Milano 25.000 nav-
jačev; to je skoraj stabilna številka za
mesto ob Tiberi. Šele na tretjem me-
stu je bil to nedeljo Milano; Ambro-
siana je s svojo tekmo proti Atalanti
privabila 20.000 gledalcev.

Rezultati tretjega kola: Fiorentina-
Vicenza 4:2, Roma-Milano 1:1, Genova-
Venezia 5:1, Juventus-Torino 2:5, Li-
vorno-Liguria 3:1, Ambrosiana-Atalanta
1:0, Bari-Lazio 2:1, Triestina-Bologna 0:0.

Precej razgiban je to rezultati. Par
jih je dokaj krepkih za italijansko pr-
venstvo. Značilna sta oba remisa, ki
postavljata Milano in Triestino s tre-
mi točkami in prav toliko neodloče-
nimi, brez zmag in porazov, na sredino
razpredelnice. Na »tujem«, tokrat sa-
mo sosednem igrišču je odnesel obe
piki edino Torino. Vodi Livorno s
trema zmagami, edino moštvo, ki se ni
izgubilo nobene točke.

V drugem razredu se od obeh lan-
skih prvorazrednih moštev uveljavlja
Napoli. Prišlo je že do vrha razpre-
delnice, sicer šele na tretje mesto, to-
da s petimi točkami, kolikor jih imata
tudi pred njim postavljena Spezia in
Cremonese. Modena vodi spodnjo
»hišo«.

Za onotedenski pregled nas švicarski
rezultati niso več dosegli. Bili so: Can-
tonal-Basel 3:2, Biel-Young Boys 1:1,
Grasshoppers-Lugano 6:0, Luzern-Lau-

sanne 3:0, Servette Nordstern 3:0. St.
Gallen-Young Fellows 1:0, Zürich-Gren-
chen 1:2. — Tudi v Franciji, vsaj v vi-
šjijski so odbili svoje kompletno kolo.

To nedeljo so Švicarji igrali v Bernu
svojo 27. tekmo z Nemčijo. Zgubili so
jo 3:5. Nemci so postavili v polje jako
močno enajstovico, v kateri se je po-
sebe odražal vodja napada Williowski-
ki je sam trikrat potresel švicarsko
mrežo. Gledalcev je bilo 35.000.

Z mednarodnih poljan bi bilo še za-
beležiti srečanje Zagreb-Monakov. Za-
grebčani so Bavarce porazili 3:2. O. C.

Filatelija

Zumsteinov katalog za leto 1943.

Kot prvi letošnji katalog je iz-
šel znani švicarski katalog za evrop-
ske znamke, Zumstein. Sprito svoje
solidnosti in realnih cen postaja ta
res dobri katalog iz leta v leto bolj
upoštevani. Je namreč eden izmed
redkih katalogov, ki imajo neto cene,
t. j., da so v katalogu označene cene
res tudi prodajne cene trvdke, ki ga
izdaja.

Letošnji letnik, 26. po številu, je v
primeri z lanskim narasel za 40
strani. Oprema in tisk sta res prvo-
vrstna; papir, ki je malce slabši od
lanskega, pa po svoji kakovosti še
vedno prekaša vse ostale kataloge te
vrste.

Izdajatelj je v predgovoru pouda-
ril, da se pri določevanju cen za le-
tošnji katalog ni mogel ozirati na
neobičajne dvige cen posameznih
znamk ali držav, ker so ti skoki po-
vsem krajevnega značaja in posled-
nica raznih omejitev v izvozu in uvo-
zu znamk iz ene države v drugo. Ko
bodo spet normalne razmere, pravi
založnik, se bodo te cene morale pri-
lagoditi mednarodnemu trgu. — Kjer
pa vendar ni bilo mogoče prezeriti
dviga cen, so te označene kot špekul-
antske ali vsaj nenormalne s tem,
da so natisnane v kurzimnem tisku.

Na novo je uvedel Zumstein že
staro značilnost Michlova kataloga,
da namreč letnice raznih izdaj po-
udari s tem, da jih natise na debe-
lejšimi in večjimi črkami.

V splošnem lahko zabeležimo s k o k
cen. Ta znaša od 10% do 20%, v pr-
imeri z lanskim katalogom. Klasične
znamke rastejo v ceni; ne zelo, a
stalno.

V naslednjem bom podal bežen pre-
gled cen znamk onih držav, ki jih
pri nas najraje zbiramo.

Italijanske znamke so poskočile za
ca. 10%. Sem in tja so nekatere, zla-
sti one, ki so še v veljavi, padle v
ceni za ca. 30%.

Bivše jugoslovanske znamke so po-
vprečno poskočile za 18%. Prav po-
sebnost se odklikuje pri tem dvigu
invalidske znamke iz l. 1921, s prak-
tičnim novih vrednosti od 1.— do
30.— din. Cena za to nerabljeno se-
rijo se je povzpela za 141%. Malo
manj je poskočila portovna serija z
natiskom »Jugoslavija«; nerabljena
se je popravila za 140%. Tudi »PEN-
kluba« in »veslaške« so zvišale svojo
ceno za okrog 100%. Upravičeno so
poskočile tudi rabljene znamke s sli-
ko kralja Petra II, mali format, za
15.— in za 20.— din; prva se je po-
pravila za 500%, druga za 200%. Pač
pa se zdí nerazumljivo, da je dvignil
Zumstein 10 dinarski znamki iste se-
rije ceno kar za 2000%. Prav tako
je neupravičeno znižal ceno vredno-
sti za 1.75 din s sliko kralja Alek-
sandra: rabljena je padla za 12%.
Verjetno je v tujezemstvu precej teh
znamk, ker smo jo uporabljali za
frankiranje dopisnic, namenjenih iz-
ven države. V splošnem so cene še
kar prave in se kakšna očitnejša
razlika pokaže le tu in tam. »PEN«
n. pr. notira ravno toliko kakor II.
zagrebška filatelistična razstava v
zamenjanih barvah. V resnici je
»PEN« skoraj še enkrat dražji! —
Pri preračunavanju bomo skoraj vse-
lej točno zadeli, če vzamemo za en
frank ca. 7—10 lir; pravilo pa to
seveda ni!

Konec prihodnjič.

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

DETEKTIVSKA POVEST • NAPISAL HERBERT ADAMS

1.
Mr. Teodor Turtle je bil pošteno
mrtarjen. Bil je ves iz sebe od gneva,
ker bi mogli sklepati po tem, da je
petal z nogo po dragoceni perzijski
preprogi, klet in tako brenil koš za
papir, da se je zvalil do kamina. La-
dy Rowanova je bila kupila Glenton-
Cottage, Tista lady Rowanova, ki mu
je tolikanj zagotavljala, da bo on tisti,
ki ji bo priskrbel primeren dom, je
kupila Glenton-Cottage, ta očarilni in
dragoceni dvorec — in sicer s posre-
dovanjem stremuskega konkurenta,
medtem ko je on živel v veri, da je
bila samo njemu zapala nakup. Ko ji
je svoj čas predlagal, naj si ogleda
posestvo, je odklonila z utemeljitvijo,
da je zanj preveliko, češ da potrebu-
je samo preprost domek in se po no-
beni ceni ne mara vseliti v preizdan
blev. In zdaj je le kupila Glenton-
Cottage in nekdo drug je spravil mas-
no provizijo.

Mr. Teodor Turtle je bil zajeten
mož že preko najlepših let. Njegove
oči so imele utrujen izraz; razočara-
nja nad doreznimi damami, ki kupi-
jejo hišo in si jo kupijo s posredova-
njem drugega agenta, pač niso bila mi-
mo njega brez sledov. Bil je namreč
lastnik realitete pisarne in tudi za-
prisožen ocenjevalec hiš in posestev.
Po čudni navadi njegove stroke se je
njegovo podjetje imenovalo Turtle &
Turtle, čeprav je predstavljal Teodor
oba Turla v eni osebi. Imel je precej
uspevaloče, uvedeno podjetje, čeprav
mu je vsiljivost mlajših ljudi prikra-
dila že marsikakšno kupčijo. Ljudi, ki
po se obračajo do njega zaradi nakupa
ali prodaje hiš, je imenoval svoje kli-

ente. In res se je vselej trudil, da bi
čimbolj pošteval njihove želje. Ra-
zumljivo je torej, da je bil sila uža-
ljen, če mu je človek, za katerega se
je na vso moč trudil, hladnokrvno iz-
javil, da je bil s tujim posredovanjem
že našel pravo. Če je šlo pa še za hi-
šo — kakor v primeru lady Rowanove
— za hišo, ki jo je bil sam priporočil,
tedaj je moral kleti in grdo ravnati s
svojim ubogim košem.

Tisti trenutek je stopila v sobo ne-
gova zala tiparica: »Sir Jozia Kel-
lock bi rad govoril z vami, sir.« Po-
tlet je postavila koš za papir na ne-
govo prejšnje mesto in pobrala po
preprogi raztresene pisemske ovitke.
Obraz Mr. Turla se je razjasnil. Sir
Jozia Kellock! To je klient, ki ga go-
tovo ne bo pustil na cedilu.

»Recite mu, naj vstopi,« je rekel in
njegov obraz je izražal spoštovanje pa
tudi priljudnost — izraz, s katerim je
sprejemal premožne ljudi nizkega po-
kolenja. Mr. Turtle se je vselej potru-
dil, da si je za vsakega obiskovalca
nadel pravi obraz; čeprav so prihaja-
le k njemu stranke iz vseh družinskih
slojev — od skromnega iskalca stano-
vanja do vojvode, ki želi samotni grad
— se mu je posrečilo skoraj za vsako-
gar ubrati pravi in zani primerni iz-
raz in ogovor.

»Slišite, Turtle, nikakor ne razu-
mem, da ne morete najti ničesar pri-
mernega zame. Kar ste mi doslej
predlagali, sploh ne pride v poštev.«
S temi besedami je stopil v pisarno
sir Jozia. Sledil sta mu dve njegovi
bčeri, od katerih je nobena ni imela
dvajset let. Sir Jozia je bil ponosni
oče šestih otrok. Samo zadnji je bil

fant — dokaz, da se z vztrajnostjo vse
doseže.

Sir Jozia ni Mr. Turlu podal roke
v pozdrav, češar ta tudi pričakoval ni.
Vojvoda modre krvi bi bil morda to
storil, takšnele jara gospoda nikoli!

»Z srca obžalujem, da moram to sli-
šati, sir Jozia. Ali ne bi morda sedli?
Kateri hiše ste si ogledali?«

»Vse. Kako se morejo ljudje dobro
počutiti v takšnih svinskih hlevih, ne
morem razumeti. Saloni bi še nekako
bili, a spalnice — Bog nebeški! Če
sem v kateri hiši našel dve spodobni
spalnici, je bilo že veliko. Druge niso
bile večje od poštene omare. V njih
niti z mačko ne bi mogel plesati po
sobi.«

Pravi odgovor bi morda bil, da
mnogi stari, lepi običaji žal propada-
jo in da dandanašnji le redko kdo z
mačko pleše po spalnici, a gospod Tur-
tle se je obvladal in rekel:

»Prav imate, na žalost. Kaj pa, ali
ste si že ogledali tudi številko 90 na
Belgrave-Square?«

»Da. Tudi tisto je takšen hlev. Zdi
pa poslušajte. Potrebujem hišo s pet-
naestimi spodobnimi spalnicami. Vse-
eno mi je, v kakšnem stanju jo do-
bi, saj je lahko dam popraviti. Tudi
cena mi je postranska stvar. A imeti
moram velike sobe. Upoštevati mora-
te, da se družim samo z ljudmi, ki
imajo razkošne selske dvorce in gra-
dove. Kaj nai ti počno, kadar pridejo
v mesto? Imeti moram sedem velikih
spalnic. Razumete? Ostale so lahko
manjše. Ali imate kaj primernega na
razpolago?«

»Tm... Morda bi bila številka 317 v
Knightbridge? To je hudo prostorno
poslopje, v katerem je nekoč bival
vojvoda Spornarski. Ta...«

... ni za rabo. Ogledal sem si ga.
Nekdo drug mi ga je namreč tudi pri-
poročil.«

Listek „Družinskega tednika“

„Delo“

Odlomek iz knjige Jurija Piniča
„MUSSOLINI“

Med bodočnostjo in preteklostjo je Mussolinijeva popolnost v tem, da je znal prisluhniti vsem sodobnemu življenju in biti deležen tudi njegovih mehaničnih strani, ne da bi kdaj koli izgubil smisel najstarejše italijanske tradicije in državljanske aristokracije, dozorele v stoletjih. Zvezal je Italijo dvajsetega stoletja z Rimom Cezarjev, ne da bi sel nazaj, temveč tako, da je omogočil svojemu narodu korakati na predstavi modernih narodov. Za umetnost ima svojo zmožnost izpreminjati in reformirati, ne da bi uničil tisto, kar mora biti ohranjeno. V tem obstoji njegova politika. Potrdil je: »Moja umetnost umetnosti je najtežja med vsemi, ker obdelujem ne mrtvo, temveč najbolj gibko in delikatno materijo: Človeka«.

V začetku se je moral vsiliti kot upornik italijanskemu svetu, ki je propadal in se vdajal vsem tujim vplivom. Toda ko je izšel iz socialistične stranke in ustanovil »Popolo d'Italia«, je začel graditi novi svet v duši onih, ki so mu sledili, in postopno je to naložil vsem Italijanom z vojno in revolucijo. V prvem času je njegovo delo obstajalo v tem, da je naše civilno življenje izenačil z življenjem narodov, ki so že pred mnogimi stoletji dosegli neodvisnost in enotnost. Ko je dosegel to raven, ta skupni revolucionarni smislu postopno s premišljenim časovnim tempom, ne da bi posiljeval čas, ko kakšna reforma še ne bi bila zrela. Toda po takih letih režima je sedaj ustavna preobrazba dosegla svoje najvišje vrhove, učvrstila se je in prišla v duhove in stvari, ne da bi se zmanjšala s tokom časa, kar je nasprotno temu, kar se je zgodilo s francosko in boljševiško revolucijo.

Deluje vedno na osnovi duhovne zamisli življenja, vendar daje prvenstvo dejanju. »Sem za gibanje. Korakam.« Znatno prispevek k zvišanju delavnosti sem dal z napori, ki sem jih vložil za zmanjšanje klepetanja. V tem je, kakor pri mnogih drugih navadah, ki so bile nevarne, ker so bile videti neiztrebljive in nezlomljive, spremenil navade Italijanov in njih življenjski način. Demokracija je odvzela slog življenju naroda. Fašizem vrača slog življenju naroda, to je črta vodnica, to je barva, to je moč, slikovitost, nepričakovano, mistično in sploh vse, kar nekaj pomeni v dušah množice. Toda nič ni popustil pri pomanjklivostih podeželskega življenja, glede krajevnih in vaških ločitev in sporov, katere je ukinil in strogo izkoreninil. Dolgčasno ga osebni ločujoči prepri, na katere reagira z izločitvijo jezovitih in disidentov. Naložil je civilno disciplino, ki je bila stoletja sem neznana upornemu in preveč kritičnemu individualizmu Italijanov, ki so bili namenjani k predpostavljani individualnega interesa skupnemu, ki niso vedeli za kakšno vključitev, ki niso več ljubili vojske in orožja ter so bili nenaklonjeni uniformam in podretili vodstvu. Naredil je iz nas vojaški narod s kapitalom slave in zmag. Spremenil je telesno

in duhovno zadržanje posameznikov in izbrusil jezik s tem, da je uvedel tudi nove besede v splošno rabo. Fašistovski, bistveno Mussolinijev slog, je vplival na navade, značilni in na socialno razmerje med Italijani. Duce je vpeljal rimski pozdrav, kar so uvedli tudi drugi narodi, in rimski korak, ki vtiskuje vojaškim enotam kompakten in strah vzbujajoč ritem koraka. Dal je ljudstvu dinamiko, vanjo je vključil vse majhne organizme, politične, sindikalne in vojaške, ne da bi okrnili družino, osnovno celico fašistovskega družbe, katero je še okrepil s podporo neštevilnih središč. Zdravje italijanskega naroda je naraslo obnem s trajanjem srednjega življenja. Telesni tip mladine je postal bolj atletski zaradi velikankega pospeševanja športa. Mussolini je izločil sentimentalizem in skepticizem in je obema vtisnil najnovejši nacionalni ponos, moški smisel in zavest dolžnosti, ki je večkrat poleg mističnega izročanja in prepričanja za žrtvovanje. Toda v tem niso trdote nove fašistovske vzgoje, temveč bratstvo in tovarštvo. V vseh smericah prevladuje smisel Ducejeve človečnosti, ki je močna človečnost družinskega očeta iz Romagne. Spravil je pokoncu bojevitih duh s tem, da je prirejal celo atletske tekme med voditelji, kljub temu pa je, ko se je znana tisočmilska avtomobilska dirka izkazala za škodljivo zaradi usmrtitve gledalcev, ukazal njeno ukinitve.

K tem pozitivnim podatkom mussolinijevskega vpliva na telesno in duhovno zdravje Italijanov je treba dodati še konkretne realizacije v njegovi politiki. Zaradi njih sta delo in ime Mussolinija že zaznamenovani v zgodovini, karšna koli naj bo dočeta usoda njegove osebe. Med realizacijami se nekatere odlikujejo kot izredno velika dela dokončne in najvišje vrednosti, katere mora vsakdo, pa tudi njegovi nasprotniki, priznati. To so revolucija brez krvavih pokolov, pomirjenje države s cerkvijo, Karta dela, korporativni sestav in Imperij, ki nadaljujejo z napori za avtoriteto, ki bo utrdila stopnjo italijanske moči med državami na svetu potem, ko jih je fašizem rešil boljševiške nevarnosti. V govoru, izrečenem pred inozemskimi diaki, je Giuseppe Bottai lepo prikazal izvirnost Mussolinijevega dela s temile oznakami: »Pustil je čvrsto večnostne vrednote človeške osebnosti, to je stalne vrednote naše civilizacije, pa je vendar najljubše obnovil in reorganiziral državo na potrebah sodobnega življenja pravno in politično ji vključujoč gospodarske sile. Na ta način je dosegel, da je gospodarstvo z realizmom, ki je čisto rimski, pristopilo k moralnim vrednotam, ki po tradiciji tvorijo državo. Samo tako se more premagati in preprečiti boljševiška nevarnost, ki gospodarska dejstva predpostavljajo bistvenim vrednotam krščanske civilizacije. Zdržitelj državne moči, to je vodstva, s socialno pravičnostjo, kar je znal izvršiti, je eden izmed najbolj velikih in globokih zamislov, ki jih je mogla izraziti v taki zgodovine zahodna civilizacija.«

Celota fašistovskih del se bo vedno bolj jasno izkazovala kot ustanovitve nove evropske civilizacije, njega etična vrednost bo imela višek v estetičnih izrazih. Noben ustanovitelj režima ni tako izboljšal zemlje in ustanovil toliko mest kakor Mussolini. Iz tega elana ustanavljanja vstaja arhitektonski slog fašistovskega časa.

Nemogoče je spomniti se pozitivnih pojavov Mussolinijeve delavnosti, v katerih se materialni doprdek vedno stika z duhovnim ciljem, toda ravno zaradi njene duhovne in moralne vrednosti se je treba spomniti fašistovske tiskovne politike. Vsa fašistovska zakonodaja stremi energično za tem, da zagotovi državi varnost pred nevarnostjo časnih škandalističnih kova in časnikarjev, ki bi bili vezani na interese oseb ali skupin, ki bi bile v nasprotju z interesi države. Fašizem potrjuje, da je za tisk obravnavanje vprašanj in

konstruktivna polemika več ko pravica, namreč dolžnost. Toda ukinja vsako neodpustno samovoljnost, vsak vdor temne črne kronike, hujškanja in upanja na korupcijo, vse to pa zato, ker more zaradi navadnega kramarskega interesa škodovati zdravju naroda. Fašistovski tisk in z njo narod sta odtegnjena vsakemu škodljivemu vplivu, ki nastaja iz suženjstva peresa nečistim vplivom.

Mussolini sam je ustanovil novo aristokracijo, ustanovil je vodilni razred in kader voditeljev, pristojnih za vso civilno, politično in vojaško delavnost. Dal je plemiške naslove junakom, voditeljem v vojni, predlagal je imenovanje D'Annunzija za kneza snežniškega, poveljnikov zmagovitih armad za maršale Italije, proglasil je Diaza za vojvodo Zmaga, Thaona di Revela za vojvodo morja, Radoglia za vojvodo Addis Abebe in Grazianija za markiza Neghelli.

Na področju slostva in umetnosti je ustanovil Italijansko akademijo, obnovil je vseučiliške zavode, dal je izpeljati do uspešnega konca veliko podjetje »Italijanske enciklopedije«, pospeševal je »Zbrana del« D'Annunzija, Oranija, Arnalda in nacionalne izdaje del klasikov, dal je postaviti spomenike, posvetil je eno mesto imenu generala Guidonija, ustanovil je slavnostne dni vojske, mornarice in letalstva, slavnostno Kolombovo obletnico odkritja Amerike in slavnostni dan Guglielma Marconija, povzdigoval je prvi jubilej kraljevanja Viktorja Emanuela III., pospeševal je obnovo klasičnih jiger, obnovil je fore, cerkve in mesta, prisostvoval je Carducciem in Pascoli in proslavljal v Romagni in po častil je Danteja, izolirajoč pas, kjer je pesnik pokopan v Ravenni. Hotel je, da bi vsako leto slavili spomin velikih Italijanov in ali ope pokrajine. Obiskal je in izkazal čast živemu in mrtvemu D'Annunziju. Hotel je fašistovske reforme v šoli in reformo zakonikov, katero je načel Alfredo Rocco in h kateri je tudi sam osebno prispeval z odličnimi izboljšanimi z namenom, da bi pospeševal družabno povrnitev zapeljanih mladoletnikov, da bi olajšal neke prevelike kazni, določene za navadne prestopke, da bi nasprotno povečal kazni za tiste, ki bi zagrešili dejanja proti državi in skupnosti. Bil je pravično strog glede zločinov proti materinstvu in plemenu.

Dolje prihodnje.

DVOBRZEDNA

TRGOVSKA ŠOLA

ZBORNICE ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

(Pokrajinskega korporacijskega sveta)

LJUBLJANA, Gregorčeva 27

(TRGOVSKI DOM)

ZAVOD IMA PRAVICE ENAKIH DRŽAVNIH ŠOL

SPREJEMA

DLJAKE Z MALO MATURO

ALI

ZAVRSNIM IZPITOM MESC.

SOLE

VPISOVANJE VSAK DAN DOP.

TRGOVSKI DOM, III. nadst.

REDNI POUK SE ŽE VRŠI

Najdražje seme

Najdražje cvetlično seme imajo neke vrste begonije. En gram tega semena stane nič manj ko 600 lir. To seme so v starih časih prodajali v lekarnah proti prehladu in še neki drugi nalezljivi bolezni. Privoščiti so si ga seveda mogli samo petični ljudje.

KDO NA KOGA?

HUMORESKA - NAPIŠAL F. G. HOWARD

Gospod in gospa Warrenova sta šla proti vzhodu po cesti, držeči v smeri vzhod-zahod. Gospod in gospa Higginsova sta šla proti zahodu po cesti, držeči v smeri vzhod-zahod. Zakonca Warrenova sta bila prijatelja zakonca Higginsovih. Tik preden so drug drugega opazili, sta gospod in gospa Warrenova slučajno gledala na levo in opazovala novi portal velike garaže.

»Tamle prihaja Warren s svojo ženolc« je rekel gospod Higgins.

»Krvčvito gledata stran, bržčas naju ne marata pozdraviti!« je rekla gospa Higginsova. »Prosim, mi tudi lahko gledamo stran! In gospod in gospa Higginsova sta krvčvito gledala na drugo stran, v izlobo. »Novodobne družbe za krogične ležaje, čeprav se za ležaje nista zanimala, ker nista niti slutila, kaj je krogični ležaj. Med tem časom sta si bila zakonca Warrenova ogledala vse, kar je bilo zanimanja vredno na novem garažnem portalu, in sta zdaj spet gledala naravnost.

»Tamle prihaja Higgins s svojo ženolc« je rekel gospod Warren.

»Krvčvito gledata stran, bržčas naju ne marata pozdraviti!« je rekla gospa Warrenova. »Prosim, saj ju nista priporočila pozdraviti!«

In tako sta šla oba para zakoncev, ki so bili prav za prav prijatelji in ki niso imeli nič, prav nič drug proti drugemu, brez pozdrava drug mimo drugega.

Ko sta se para nekaj dni nato spet srečala na isti cesti, je rekla gospa Higginsova gospodu Higginsu: »Zdaj sem radovedna, ali naju bosta danes pozdravila! In gospa Warrenova je rekla gospodu Warrenu: »Zdaj sem radovedna, ali naju bosta danes pozdravila!«

Oba para sta se bližala drug drugemu, gledala na videz nebržno predse, ne naravnost drug drugega, a tudi ne čisto stran. Ob para sta čakala, da bo drugi najprej pozdravil in tako ni pozdravil nihče izmed štirih ljudi, ki so bili prijatelji in ki niso imeli nič, prav nič drug proti drugemu.

»Jaz se ne zavedam nikakršne krivde!« je rekla na to gospa Higginsova gospodu Higginsu. »Imam popolnoma čisto vest, če imata kaj proti nam, naj prideta in poveda. Jaz ne naredim prvega koraka!«

In gospa Warrenova je rekla gospodu Warrenu: »Pripraviš se, priznati svoje napake. A to pot res ne vem, kaj naj bi bila zagrešila. Če jim ni kaj prav, naj prideta in nama poveda. Jaz ne naredim prvega koraka!«

Tako je postajala sovraštvo med prijateljskima zakonckima paroma čedalje huje. Če je en par videl drugega od daleč prihajati, je takoj zavil na drugo stran ceste. Drug par je storil isto, tako da sta bila spet oba para na isti strani ceste — a na srečo so na svetu še stranske ulice, v katere so lahko krenili, samo da so se izognili nečloveku srečanju.

Warrenovi niso nič več vabili Higginsovih, Higginsovi niso nič več vabili Warrenovih. Skupni prijatelji so se prišlovali, ker niso nič več mogli povabiti oba para hkrati. Boljša družba malega necteca je bila v nevarnosti, da se razdeli v dva tabora: na eni strani Warrenovi — na drugi Higginsovi! Že davno so bili pozabili, od kdaj in zakaj so drug na drugega jezili, a od dneva do dneva so bili bolj jezni drug na drugega.

Tako nastanejo iz majhnih vzrokov splošno znani veliki učinki in nepristranski opazovalec bi ulegel trdit, da sta naključje in usoda ne samo neprerakunljivi, temveč tudi nesmiselni. A v tem primeru se nepristranski opazovalec moti.

Zakaj: zakonca Higginsova sta imela sina in zakonca Warrenova sta imel hčer. Clyde Higgins in Ethel Warrenova sta bila prej seveda prijatelja.

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Kje sta red in snaga?

Nedavno sem imela v mestu precej opravkov. Zgrešila sem ulico, v kateri sem imela važno opravilo. Vprašala sem stražnika, ki mi jo je pokazal. Ko sem prišla do palače, sem se enkrat pogledala na hišno številko, a glej ga spaka, nekdo mi je stregel kar celo preprogo na glavo.

Čudno se mi zdi, da se ljudje še niso naučili reda in snage, in da ne vedo, da stopamo preproge na dvorišče in ne na cesto, kjer hodijo ljudje. Zdi se mi, da se v takšnih primerih plača tudi globa. Če pa gošpodinje ne delajo same, potem naj bodo vsaj toliko dobrosrčne, in naj opozore svoje služkinje in postrežnice, naj ne stopajo preprog in prahu na cesto.

Prizadeja

kakor so bili prej njuni starši prijatelji. Bila sta včer drug drugemu, a ker so se bili oboji starši zavzemali za to prijateljstvo, sta iz mladostne kljubovalnosti kazala prav malo navdušenja zani. Odkar so bili pa starši spri in odkar sta se tako težko sestajala, odkar so Clyda svarili, pred Ethelo in Ethelo pred Clydom, se je iz mladostne kljubovalnosti zbudilo strasno hrepenenje po Clydu v Etheli in po Etheli v Clydu. Ob para sta ljubila Shakespearjevo tragedijo »Romeo in Julija« — tragedijo ljubezni otrok dveh sprih rodbin.

Kolikor bolj so se starši sovražili, tembolj sta se mlada ljubila. In ko so stari prepovedali otrokoma medsebojno sestajanje, sta otroka šla in se me ni nič tebi nič poročila.

Zdaj starši niso mogli drugega, kakor da so spet drug drugega pozdravljali. Prišlo je do razburilivega polajevanja med obema zakonckima paroma, ki sta s svojim sovraštvom nevede in nehotu ustvarila trefli zakonški par. A še pozneje, ko so bili že davno spravljani drug z drugim, je ostalo nerešeno vprašanje, kdo je prav za prav prvi začel jezo kuhati na koga, kdaj in zakaj.

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri franciškanskem mostu

Vseobsejna očala, razpislogi, optometri, barometri,

hygrometri, itd. Velika zbirka ur, zlatin in srebrnine.

Samo kvaliteta optika! Ceniki brezplačno

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in novčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

CEVLJARJI POZOR! Imamo stalno v zalogi ACETON Xylol Benzol v najboljši kakovosti, PETRONAPTA, Ljubljana, Tyrseva 35a.

»HAMMONIA«, parketno čistilo je prišlo, poskusite, je odlična tekočina, čisti lepo, temeljito, hitro in poceni. HAMMONIA čisti parkete, pohištvo, linoleum, gumi, pologe, umetna in kamnita tla. Glavna zaloga »PETRONAPTA«, Ljubljana, Tyrseva c. 35a.

Poravnajte naročnino!

set let? No, zame, starejšega moža bo to ravno še zadostovalo, a mladi si bodo morali potem pač sami poiskati novo gnezdo. Poidimo, dekleti, ogledali si bomo to zadevo.

»Hm, hm... V hiši ni nobenega paznika, sir Jozija. Ključ imam tukaj. Morda mi dovolite, da vam jo sam razkažem?«

Obiskovalec ni znal ceniti počastitve te ponudbe: navadno je namreč gospod Turtle prepuščal svojemu osebu, da je razkazovalo hiše.

»Nikar se ne trudite,« je odgovoril sir Jozija. »Moj sofer nam lahko odpre hišo in vam ključ potem vrne. Vaš posredovalec govori vselej dosti preveč, kadar hišo razkazuje, in hoče človeka po vsaki ceni pretentati. Raiši si sam v miru ogledam svo stvar in si usvarim svojo sodbo. Nekoliko prahu in pajčevan nas ne bo končalo — ali ne, dekleti?«

»Mislim, da nas je to, kar smo do sedaj videli, že do neke mere utrdilo,« je rekla Doroteja, starejša hči. »Ali nas čaka mar še kaj hujšega?« Dobrodušno se je nasmehnila in novo upanje se je naselilo v Turtlevih prsih.

»Ni tako hudo, draga gospodična. Pravno bo že. Bojim se, da ni za nekaj tednov ali celo mesecev nihče stopil v to hišo. Ne smete pa prezreti kakšne čudovite možnosti opreme ima. Predstavljajte si samo, kakšna bo po končnem popravilu in potrebnih preureditvah: na novo preslikana in opazna, z novimi kopalnicami skratka, popolnoma prenovljena. Lega je vsakako odlična.«

»Bržčas mislite zastran bližine naravnoslovnega muzeja, ne? Ali še iz drugih vzrokov? Če imate to v mislih, vam moram že povedati, da nismo ne moje sestre ne jaz bog ve kako navdušene za nagačen zverjad.«

Poidimo, poidimo, Doroteja,« if je oče segel v besedo. »Ne smemo gospo-

da Turtle dalje zdrževati.« In potisnil je obe hčeri skozi vrata.

Lesketajoči se avto je živnil mimo muzeja, o katerem se je bila gospodična Doroteja pravkar tako prezirljivo izrazila, in se je kmalu ustavil pred velikim, mračnim poslopjem.

Med kratko vožnjo sta se bili dekleti šepetaje domenili, da bosta očeta pregovorili k nakupu te hiše, če bo kolikar ustrežala njunim željam. Bili sta že pošteno utrujeni od lova za hišo. Hrepeneli sta po domu, v katerem bi imel vsak izmed otrok svojo veliko sobo in po možnosti tudi sprejemnico. Ko je bil na sofer Roberts odprl hišna vrata in so pogledali v zvežavo, črno žrelo, ju je minilo skoraj vse upanje.

Strije veliki, okrogli kamnitni stebri v veži so podpirali okoren mostovž, na katerem so stali spet strije kamnitni stebri, ki so takisto nosili mostovž naslednjega nadstropja. Pričije je bilo nekoliko poglobljeno, okna so bila skoraj neprozorna. Zdelo se je, kakor da bi se bil kdo posebno potrudil, da bi naredil hišo kar se da mračno in odbijajočo.

»Vstopite in odprite oknice,« je velel sir Jozija.

Roberts je ubogal. Baron in njegovi hčeri so čakali oh vohod. Potasi so se njihove oči navedile teme, ki se je umaknila somraku, ko je sofer odprl okna priličnih sob in vrata. Sele takrat so stonili v hišo.

Tapete v veži so bile iz tistega marmornatega vzorca, ki se je tako dobro prilagel gospodarskim nazorom zgodnje viktorijske dobe. Čas jih je bil pobarval temnorumeno, a vendar so bile še dobro ohranjene; očito se jih ni bil nihče dotaknil vsaj petdeset let.

V pritrilju nasproti vhodu si stonil v velikansko jedilnico s temnim, do stropa segajočim hrastovim orazem. Zraven je bila manjša soba, katere edino okno je gledalo na temnen svetlobni jašek s kruščim se ome-

lom. Tudi okno tretje sobe je gledalo v ta svetlobni jašek. Za tem so bile temne stopnice za služnind in naposled še zadnja soba, ki je bila s razmerno svetla, ker je nieno okno gledalo na dvorišče z nizkimi poslopji — očito hlevi ali garažami.

»Arhitekt, ki si je izmislil načrt za to hišo, je zaslužil, da bi ga ustrelili,« je ogoren rekel sir Jozija.

»Morda so ga pa res ustrelili,« je pritrdila Maisie, za vsakako s pusičami v srednjem veku.

»Moj stavbenik bi kljub temu utegnil kaj narediti iz tega,« je nadaljeval njen oče. »Stopnice za služnind bi lahko podrli in zgradili dvigalo. Rad bi samo vedel, ali tudi garaža zraven spada?«

Si so po glavnih stopnicah navzgor, ki so bile čisto dobre. Držaj orazje je bil prevečen z baršunom, nekoč brosnaste barve, ki je umazal roko, če si se opiral nani. Na znožju stonice je bila v steni vdolbina, razsežna za srednje veliko sobo. Saloni so bili v prvem nadstropju.

Na prvi pogled si videl, da bi bili saloni — opremljeni z novim parketom in ljubim pohištvo — kakor nataš za plesne zabave. Kupei so postali vidno boljše volje: hiša se jim je zdela čedalje manj podobna grobnici, kolikor više so prihajali. Obe dekleti sta hiteli naprej, da bi videli, katere sobe si bosta izbrali. Sir Jozija ima je sledil nekoliko počasneje.

»Stirideset stopnic, preden prideš do spalnice!« je sopihal. Sem mora priti dvigalo, je za trdno odločil. Tedaj ga je izbral iz njegovih misli presunljiv krik. Obstal je in vzklilnil: »Kaj se je zgodilo?«

Ponoven krik, še presunljivejši od prvega, je bil edini odgovor.

»Kaj je? Kaj se je zgodilo?« je še enkrat vzklilnil in hitel po stopnicah navzgor.

»Papaj Papaj Brž!« Bil je Dorotein glas, kar veseleč od strahu,

»Da... Že tečem... Kaj je vendar?«

»Neki... neki mrtvec...«

»Kako? Kaj?« je zakričal. Sree mu je divje utripalo, ko je z nenavadno naglico hitel za svojima hčerama.

»Tu notri!« sta zašepetali dekleti, bledi ko zid, ko ju je došel na vrhu stopnic. Pokazali sta na majhno, v ozadju ležečo temno izbo.

Stopil je v sobo, dekleti pa za njim. Zares! Na prašnih tleh je nepremično ležalo truplo, oblečeno v sivo tweedasto obleko. Sir Jozija se je sopihajoč sklonil k tlom.

Bil je na videz trideset do pet in trideset let star možki. Vsekar je bilo to težko doletiti. Obraz je bil zmruvaren od ran in zelo nasmilen. Odtekl kri se je bila strdila na tleh. Posebno velika rana je bila videti na čelu tik pod rjavim kodrom. Ne daleč od trupa je ležal klobuk. Orožja ni bilo videti.

Sir Jozija je dvignil mrtvečvo roko. Bila je ledenomrzla in je brez življenja omahnila, ko jo je izpustil. Truplo je bilo že mrzlo, vendar ni kazalo, da bi bila smrt nastopila že dolgo poprej.

»Umor!« je zasopihl baron. »Kie je Roberts? Stvar je treba takoj sporočiti policiji. Kdo bi utegnil to biti?«

»Našli... našli sva ga takole, kakor zdaj leži,« je zašepetala Doroteja z glasom, trepetajočim od groze. »Ali smeva domov, oče? O tej hiši ne marava ničesar več slišati.«

»Ta prokleti agent!« je zagodrnjal oče. »Rekel je vendar, da ni več mesecev nihče prestopil praga te hiše. Skrajna površnost! Kako morejo pustiti hišo popolnoma brez nadzorstva. Roberts! Roberts!«

Če ni pri kakšni hiši kaj v redu, se zvrne krivda na posredovalca. Za to je tukaj. Sir Jozija se je v svojem ogorčenju ravnal samo po starem pravilu.

2.

Jimmie Haswell je veselo žvižgal predse, ko je stopil v svojo sobo. Bil je vesel odvetnik — gotovo redkost. Če po nadležnih izpilih ostane še kaj veselosti, jo navadno popolnoma zamori siva pravniška praksa. (In če sploh nobene prakse ni, je pa še dosti huštel ljudje, ki si služijo kruh z zagovarjanjem dvomljivih zahtev in so prisiljeni, da se vbadajo s premelelostjo in dlakopcepmvom, morajo hčeš noč postati prepirljivi in se še sami kmalu zaprašiti in porumeneti.)

Jimmie je bil pa čisto drugačen človek. Bil je židane volje in je imel tudi vzrok za to. Njegova praksa res da ni bila bogve kako cvetloca, a je stalno naraščala. Že narava sama ga je obdarila s srečo. S svojim prikupnim, skorajda prešernim nastopom si je navadno osvojil sra porotnikov pri sodišču, čeprav je baš zato dobil kdaj pa kdaj od predsednika ukor. A njegova veselost je imela še druge vzroke: bil je komaj šest mesecev poročen z dekletom, ki se mu je zdelo najčudovitejše bitje na svetu in se njegovo mnenje o njej še ni bilo izpremenilo.

Kdor se še spominja razburljivoga »Umore v vlakcu«, o katerem so napisali toliko pisarili, je morda tudi slišal, da se je storila konfala s poroko Jimmija Haswella in Nonne Warrenove in da je Nonna postala dedična velikega premoženja. Jimmie zato ni obehil svoje pravniške prakse na klin, temveč je bil tako srečen, da se je lahko bavil samo z aferami, ki so ga zanimala in mu ni bilo treba biti hvaležen za sieherno neznanstvo pravdo. Kako ne bi bil zdrav, mlad mož, ki ga njegova lepa, mlada, bogata žena obkrožuje in čigar podjetje začenja uspevati — kako ne bi bil tak človek vesel? Jimmie Haswell vsekakor ni bil eden tistih, ki ne znajo ceniti svoje sreče.

Dolje prihodnje

ZAMOTANA SORODSTVA

Kako postaneš svoj lastni ded

Zmešnjave zaradi svojevrstnih porok

V vseh časih so nekateri ljudje živel v sorodstvih, ki so bila tako ne- navadna in tako zamotana, da v takš- nih zakonskih labirintih celo sodišča za mladoletne niso prav lahko našla izhoda. Nekaj najbolj zapletenih in najne- navadnejših sorodstev vam v na- slednjem podajamo:

Mlajša hči vojvode Albrehta Fridri- ka Pruskega se je poročila z volivnim knezom Johanom Sigismundom Bran- denburškim. V istem času se je pa njena starejša sestra poročila s Sigis- mundovim sinom. Zaradi te poroke je postal volivni knez svojemu sinu svak, princ je bil sin in svak svoje matere, mlajša sestra je pa postala svoji sta- rejši sestri tašča.

V mestu Venloou na Nizozemskem je postal neki 18letni mladenič zaradi poroke ded. Poročil se je s 45letno vdovo, ki je imela že poročeno hčer in je bila babica njenemu otroku. S po- roko je torej postal tudi 18letni mla- denič ded. Vdova, s katero se je mla- denič poročil, je pa imela še 22letnega sina, ki je bil torej od svojega očima kar štiri leta starejši.

Neki Hellermann se je poročil z vdo- vo, ki je imela že odraslo hčer. Nje- gov ovdoveli oče, ki ga je večkrat obi- skoval, se je zaljubil v sinovo pasto- rko in se z njo poročil. Tako je oče na lepem postal sinov zet, njegova žena,

sinova pastorka, pa druga sinova ma- ti. Čez nekaj časa se je mlademu Hel- lermannu rodil sin, ki je postal stare- mu Hellermannu svak, poleg tega pa še stric svojemu očetu, mlademu Hel- lermannu. Žena njegovega očeta, torej njegova pastorka, je pa tudi rodila si- na. Hellermann mlajši je torej dobil brata in hkrati vnuka. Njegova žena je postala njegova tašča, ker je bila mati vnučkove matere. Torej je bil Hellermann mlajši mož svoje žene in hkrati njen vnuk, z drugimi beseda- mi torej svoj lastni ded. Zdaj si pa zamislite zamotana sorodstva otrok, ki so se rodili na obeh straneh!

Na svetu so pa še čudovitejša so- rodstva. Neki 66leten možki se je v mestu Kortryk na Flamskem drugič poročil z nekim 18letnim dekletom. Na svatbi se je pa njegov sin zaljubil v še mlado nevestino mater in se z njo poročil. Tako je postal mladopor- očni sin last svojega očeta in njegova dosedanja tašča je postala snaha. Sin je dobil otroka, ki je bil hkrati sin svojega očeta in po materi tudi nje- gov vnuk. Ker je bil novorojenčekov stari oče tudi zet svojega sina, je bil malček svoj lastni ded. In ko bo tudi stari gospod dobil naraščaj...

Toda pustimo to. Tedaj bi namreč postalo sorodstvo tako zamotano, da bi bila rodbina vse vprek zmešana. Mi pa z njo vred!

Il Duce lavora nel palazzo Venezia. — Duce pri delu v palači Veneziji.

(Glej članek »Delo« na 3. strani)

Krivec kakršnega koli dejanja mora po njihovih zakonih pojesti neke vrste kašo, ki mu jo skuhamo iz različnih strupenih rastlin. Če je krivec nedol- žen, potem se s kašo prav gotovo ne bo zastrupil, če je pa kriv, bo umrl, kakor je pač zaslužil.

Zanimivosti z vseh vetrov

* V Afriki živi neka posebna vrsta ptic, ki si zgradi svojevrstno gnezdo z dolgim vhodom. Gnezdo samo je razdeljeno v dva dela. Kadar samica vali, tedaj se preseli samec v zgornjo polovico gnezda, da ima samica pri svojem važnem opravilu mir.

* Francoski kralj Ludovik XIII. je zelo rad jedel makarone. Vsak teden je vsaj enkrat odpotoval iz Pariza v neko 140 kilometrov oddaljeno gostil- no, kjer je kuhar znal pripraviti ma- karone po njegovem okusu.

* Prebivalci zahodne Sibirije vsako leto praznujejo pričetek pomladi. Ob tej priložnosti se ljudje zbero ob re- kah in prineso s seboj vse mogoče dobrote. Potem mečejo v reko sadje, meso in slaščice in se priporočajo rek. Naj z dobrotami zredi mnogo rib, da jih bodo poleti lahko lovili.

* V stari Arabiji je veljal šah za zdravnika. Zdravnik ga je predpisal bolnikom, da so ob njem pozabili na svojo bolezen. Zato so šahovske de- ščice in figure prodajali v lekarnah.

* V Mehiki in različnih južnoameri- škkih pokrajinah imajo v gledališčih in prostorih za bikioborbo posebne sobice, iz katerih skozi majhne od- prline lahko gledaleci občudujejo igr- ali borbo. Takšne sobice najamejo gle- daleci, ki se nečije pokazati občinstvu ali imajo kaj drugega na vesti.

* Ljudje, ki se kopljejo v zdravilnih vrelcih Sirahone na Japonskem, ostan- je v vodi pogosto po ves teden. Celó ponoči spe v njej. Da pa ne bi utonili, nalože okrog sebe kamenje.

* Največjo vročino lahko prenašajo Bušmani, prebivalci Južne Afrike. Znani so primeri, da je Bušman vzdr- žal v puščavi Kalahari pri 50 stopi- njah vročine, teden dni brez vode, pa ni od žele umrl.

* Do začetka 19. stoletja so kmetje v marsikateri evropski deželi mislili, da je zdravo tako spati, da ima člo- vek noge više kakor glavo, ker so noge bolj utrjene. Zato so blazino namesto pod glavo polagali raiši pod noge.

* V naravi najdene kepe zlata ima- jo najrazličnejše teže. Našli so v po- toku že komaj eno desetinko mili- grama težko zrnce zlata, prav tako pa tudi že zlato kepo, ki je tehtala nič manj ko 50 kil.

* Leta 1876. so prvič žensko perilo prodajali v neki newyorški trgovini. dotlej so namreč perilo ženske zme- rom doma same izgotovile, ker se jim je zdelo preveč intimno, da bi ga pro- dajali po trgovinah. Ženske so bile v tistih časih tako rahločutne, da so celo oprano perilo, ki se je sušilo, po- krivale z rjuho.

* V neki vasi v bližini mesta Merse- burga v Nemčiji so leta 1889. po na- ključju prebivalci trije možje z res ne- navadno priljubljenimi se imeni. Va- ški župnik se je pisal Petersili, šolski upravitelj Čebula, učitelj pa Česen. Tej vasi so zato okoličani nadeli ime: »Pri treh juhinih zeliščih«.

* Polovico suhega dela naše zemlje je tako pusta, divja, vlažna, mrzla ali vroča, da živi na njej samo okrog 10 milijonov ljudi, torej komaj dve stoti del vseh prebivalcev naše zemlje.

* Največ štokrelj živi v Timbaktuju v Afriki. Neki polnik poroča, da tam stalno živi nič manj ko približno 100.000 štokrelj.

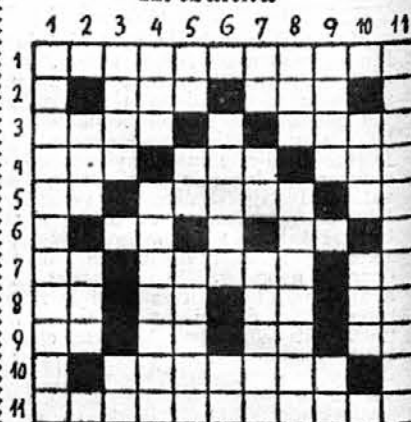
* 4000 metrov visok ognjenik Pic de Teyde na kanarskem otoku Tene- rifu meče ob sončnem vzhodu in za- hodu na Atlantski ocean 270 km dolgo senco.

* Stiskanje rok v pozdrav je pra- stara navada, ki izvira še iz tistih časov, ko je človek v pozdrav svoje- mu znancu iztegnil obe roki in tako dokazal, da nima v roki orožja.

* L. 1595. je vojvoda Johann Georg Saški prepovedal rabo robcev. V nje- govih odredbi se bere dobesedno tako- le: »Za resne ljudi robej niso, ker jim za vsekovanje zadostujejo prsti obeh rok.«

? UGANKE

Križanka

Vodoravno: 1. Evropski jezik. 2. Del živalske glave; pojem zaporednosti, četrta dimenzija. 3. Egipčansko bo- stanstvo v podobni bika; nasprotje od mlad. 4. Afriški ptič-brzotek; plod; osebni zaimek. 5. Pogojni veznik; vhod; drog. 6. Osebni zaimek ali ke- mični znak za titan; samo. 7. Časov- ni prislov; navadna rastlina za kr- mo; pivo. 8. Uradna kratica; kemični znak za rutenij; konica, posebno ze- meljska; kratica pri priimkih. 9. Ke- mični znak za srebro; veznik; kemi- ni znak cin, kositer; krajevni prislov. 10. Navedba, označba. 11. Sicilija je...

Navpično: 1. Redovniki. 2. Ameri- ški fantastični pisatelj (1809—49); fizikalna delovna enota. 3. Krivove- rec iz 4. sto.; veznik. 4. Del obraza; strupen kovinski sulfat, ki ga tudi samomorilci radi uporabljajo. 5. Zelo majhna utežna enota; dva enaka so- glasnika; športen izraz za krog (dvoj.). 6. Indijsko mesto; medmet. 7. Dva šumnika, ki se ne smeta de- liti; predlog; red. 8. Isto kakor dru- go pod 2. vodor.; iz nekega navad- nega blaga. 9. Ni samo enako, ampak tudi istovetno; kratica za konjsko silo. 10. Žensko ime; konica. 11. Tuj- ka za poljedelstvo, kmetijstvo.

SESTAVLJENKA

Ir	ost	cev
os	rek	nav
Ob	reta	lik
ena	red	ol
jen	boj	Re
Jera	en	Ig
Cer	oko	del

Iz vsake trojice sestavi nov samo- stalnik. Začetnice teh novih besed sestavljajo ime meseca.

ZLOGOVNICA

1.	4.
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

Iz zlogov: a, be, bet, bir, da, dle, go, gost, li, me, mok, mor, o, o, ok, ra, rač, se, sen, stro, ta, ti, va, vre, žor, zov sestavi 12 besed takega pomena: 1. ubožec, 2. gora na Koro- škem, 3. posoda, 4. mesto ob Črnem morju, 5. neizprosen, osoren, 6. desni pritok Donave, 7. stanje ozračja, 8. interval, 9. izumitelj brzjojava, 10. ob- ljuba, 11. del ust, 12. vrh v Julijskih Alpah.

Prve črke navzdol in četrte črke navzgor čitane dajo japonski prego- vor.

POSODA VODE

Posodo napolnimo do vrha z vodo in jo stekamo. Nato vanjo pre- vidno položimo kos lesa, tako da ne- kaj vode odteče. Ali je zdaj posoda z vodo in lesom kaj težja?

Odgovor:

Prva križanka: Vodoravno po vrsti: 1. sa- muraj, 2. enak, basra, 3. mir, renegat, 4. linolej, 5. Ribč, 6. zar, 7. Enoh, 8. Tedi, 9. Rab, kemik, 10. ik, naraven, 11. kraj- nik, 12. opeka, 13. hira, 14. nas, advokat.

Druga križanka: Vodoravno po vrsti: 1. kk, nihalo, 2. rob, cimet, 3. esel, nos, 4. kole- dar, 5. ar, Dev, 6. r, Velenje, 7. kan, cent, 8. kalin, mik, 9. slikar, 10. kel.

Problem z jabolki: Začnemo sklepati od zadnjega podatka (128 jabolčev v vsaki košari) nazaj: pred zadnjo razdelitvijo smo morali vzeti iz zadnje košare 6x64 jabolčev, saj smo jih dodali vsaki košari toliko, kolikor jih je bilo v njih (a končno jih je bilo 2x64=128). Torej kolikor jih je bilo v njej pred zadnjo delitvijo 512 (384+128) in ob vsaki poprej- šnji delitvi polovico manj, tako da je moralo biti v začetku 8 jabolčev v zadnji košari. Iz šeste košare smo jih oddali pri predzadnji delitvi 256 v zadnjo košaro in 5x32 v ostale; ker jih je preostalo 64, je moralo biti poprej v njej 480 in v začetku 15 jabolčev. Na ta način spoznamo, da je bilo v začetku v košarah 440, 224, 112, 56, 28, 14 in 8 jabolčev.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Najdaljša evropska reka

Najdaljša in najširša evropska reka je Volga, ki je dolga 400 kilometrov in doseže pri Stalingradu širino šestih do osmih kilometrov. Če bi po vrsti združili vseh 1080 pritokov Volge, bi njihove vode lahko obkrožile vse našo zemljo.

Volgina delta meri 14.000 kvadrat- nih kilometrov, torej toliko kakor pri- bližno pol Belgije. Poleti ta velika ruska reka ni globoka. Na nekaterih mestih doseže komaj poldrugi meter globine; v deževni dobi se pa njena vodna gladina dvigne tudi 14 metrov nad normalno višino.

La Domenica del Corriere, Milano

50.000 muh je zapustil

Danski žužkoslovec Will Lundbeck je zapustil živalskemu muzeju v Kiö- benhavnu zbirko 50.000 muh.

O svojih muhah je Lundbeck napi- sal šest zvezkov, v katerih je med drugim dokazal, da mušji rod doli časa živi na zemlji kakor človeški. Po njegovem namreč brenče muhe po zemlji že nič manj ko 40 milijonov let. Od takrat pa do danes imamo že nič manj ko 300 milijonov mušjih ro- dov.

Vrednost ptičjega gnezda

Naravoslovci so ugotovili vrednost ptičjega gnezda z ozirom na mrčes, ki ga pojedo njegovi stanovalci. Ta- kolo so izračunali:

V povprečnem ptičjem gnezdu se zvali pet ptičkov. Vsak izmed teh ptičkov poje na dan povprečno 50 go- senic ali drugih žuželk. V enem me- secu poje torej pet ptičkov okroglo 7.500 gosenic, oziroma škodljivega mrčesa.

Vsaka gosenica poje na dan naj- manj toliko, kolikor sama tehta. Je listje in cvete, iz katerih bi se za- plodil sad. Na mesec torej takšna go- senica požre najmanj 30 cvetov, torej lahko rečemo 30 sadov. 7.500 gosenic skupaj, kolikor jih pojedo ptički ene- ga gnezda, pa poje na mesec 225.000 cvetov. Tisti torej, ki razdre ptičje gnezdo, uniči poleg ptičkov v enem samem mesecu 225.000 jabolčev, hrušk ali kakšnega drugega sadja. Takšna je torej vrednost enega samega ptič- jega gnezda.

Straže afriških akacij

Neka posebna vrsta afriških mravelj, se ne naseli v mravljiščih, kakor na- vadne mravlje, temveč v trnjih pravih afriških akacij. Če se potem nekdo nič hudega sluteč akaciji približa in jo vonja ali celo hoče utrgati, se mu nje- gova ljubezen do rastlin slabo poplača. V nos se mu največkrat zakade cele črede ljubosumnih akacijinih stražilcev.

Koliko vrst živali poznamo

Znanost pozna danes nič manj ko okrog en milijon vrst živali, med te- mi okrog 750.000 žuželk, 28.000 ptičev, 20.000 rib in 13.000 sesalcev.

Pred 150 leti, ko znanost ni še bila tako razvita, so pa ljudje poznali ko- maj 10.300 žuželk, 2.100 ptičev in 210 sesalcev.

Steklenica vina ju je rešila

V ameriški državi Texasu sta si dva zakonca prav po naključju rešila življenje. Sredi noči sta zaslišala pok, skočila iz postelje in začela iskati vzrok poka. Mož je po dolgem iska- nju odkril za omaro steklenico drage- ga vina, ki ji je odneslo zamašek. Pok je torej povzročila steklenica. Tisti trenutek je pa mož začutil, da so mu tla pod nogami čudno topla. Odprl je okno in v strahu zagledal, da se dvigajo iz spodnjih prostorov hiše, kjer so bili pisarniški prostori, zublji ognja. Zgrabil je svojo ženo in se z njo v poslednjem trenutku rešil po stopnicah navzdol.

Oba zakonca se imata torej za živ- ljenje zahvaliti samo steklenici vina, ki ju je o pravem času prebudila.

Milijoni cvetov za eno samo kilo medu

Neki švedski žužkoslovec je izraču- nal napor, ki ga mora čebela prestati, preden nabere en kilogram medu. Po njegovem mora čebela izsesati med iz več ko dveh milijonov detelnih cvetov in skoraj pol milijona akacij- nih cvetov, preden zbere en kilogram medu.

Afričani se boje za svoje žene

Kdor ima grdo ženo, navadno nima vzroka za ljubosumnost. To prav dobro vedo tudi afriški črnci. Ker je pri ne- katerih črnkih plemenih še navada, da ženske, čeprav so poročene, moški krađejo, so si znali črnci drugače po- magati.

Moški se pred ljubosumnostjo zava- ruje v škodo ženske. Kakor hitro se poroči, pa najsi bo ženska lepa ali grda, ji moč prebode ušesa, spodnjo in zgornjo ustnico s posebno palčico, ta- ko da je videti kolikor mogoče grda. Potem brez skrbi lahko odide z doma na lov, ker ve, da mu moški sosednje- ga plemena grde žene ne bo odpeljal.

Pravičnost divjih plemen

Divja afriška plemena svojevrstno razsodijo, ali je nekdo kriv kakšnega kaznivlega dejanja ali ne.

KUHARČEK Andrej

RISAL ROMIH IVAN · BESEDILO PO NARODNI PRAVLJICI PRIREDIL TORY TUGOMIR

9. V diru sta prihajala domov. Grof je bil strašno razkačen, Andrej pa nič manj prestrašen in žalosten. — »Po- skušaj, kuhar! Ker me nisi ubogal in si poskusil ribo, boš danes o mraku izgubil glavo!« — »Ne, stoji!« se je nenada- ma prekinil grof, katerega je očito obšla neka druga misel. Nekaj časa je molčal in hodil po sobi gor in dol. Po- tem je rekel: »Pustim ti življenje in glavo, toda pod pogojem, da mi pripe- liš Zlatolasko za ženo! Delaj in ravnaj kakor koli hočeš, samo to glej, da se mi ne vrneš brez nje!«

10. Ves zalosten in vesel hkrati, da si je ohranil življenje, je kuharček An- drej v grajskem vrtu premišljeval, kje neki bi mogla živeti Zlatolaska... V tem hipu pa je videl, kako sta sedli na vej- velikega drevesa dve ptički. Vsa vesela je jela prva pripovedovati drugi, da je z otoka sredi morja prinesla Zlatola- skin las za svoje gnezdece... »Otok sre- di morja!« je pomislil Andrej. »Jo že imam!« Hvaležno se je ozrl v ptič in jadrno odšel v hlev, kjer si je osedal konja, vzel meč in odjahal...

11. Kuharček Andrej je jezdil... Dol- go, predolgo... Dospel je v samotno, kamenito pokrajino, ki je bila posejana z redkimi, golimi drevesi. Videti je bilo kakor da ni tu nobenega življenja: tako čudno tiho in mrtvo je bilo vse. Ko je za hip obstal in se razgledal po kamenitem svetu, je zaslišal in zagle- dal dva kričeča vrana, ki sta se vsa onemogla oprijemala veje. Zasmilila sta se mu. — »Ali sta lačna, ubožčka?« — »Joj, pa kako!« sta zakrakala se- stradana črna vrana. — »Ali imaš kaj, s čimer bi potolažil našino lakoto?« Andrej je za hip pomislil, potem pa je nenadoma rekel: »Imam!«

12. Andrej je skočil s konja in prijel za meč. — »Ne gre drugače, dragi moj konjiček!« je dejal. Zvesta, od dolge poti utrjena žival je kar sama od se- be legla in položila glavo na skalo. An- drej je zamahnil... Od silnega zamaha se je meč ob trdi skali razletel v drob- ce... Mrtvega konjička je potem razdelil na kosčke, ki sta jih lačna vrana kaj kmalu pospravila. Ko je Andrej odha- jal, sta mu dejala: »Hvala ti, dobri mladenič! Ako ti bo kdaj koli potrebna pomoč, naju pokliči! Prišla bova in ti pomagala!«

Dalje prihodnjik

Nasmehnila se je.
»Kaj naj na to odgovorim?«
Prišla je Elvira, odnesla krožnike, in prinesla slaščice.
»Sidsel je v kuhinji in vprašuje po gospe doktorici.«
»Le pustite se noter. Dobila bo slaščice.« Obrnila se je k meni in pojasnila:
»Sidsel je hči ljudi, ki stanujejo nad menoj; skoraj vsako popoldne pride malo k meni v vas.«
»Spet dar božji,« sem se zasmijala.

Sidsel je prišla. Bila je ljubko, majhno osemetno dekletce.
»No, Sidsel? Tako zgodnja danes?«
»Naredila sem vse računne naloge in dobila prav dobro!« Sidsel ji je ponosno pomolila odprt računski zvezek.

»Vidiš, Sidsel, saj sem rekla: znaš računati, če le hočeš.«
»Da, če mi ti razložiš, je vse tako lahko. Veliko lažje, kakor če razloži gospodična učiteljica.«
»Vošči gospodični dober dan, Sidsel.«

Sidsel se je priklonila. Vprašujoče me je pogledala.
»Ali si tudi ti gospa doktorica?«
»Zal ne,« sem se zasmijala. »Jaz pišem povesti in podobne reči, Sidsel. Včasih pišem tudi pravljice.«
»Ali tudi tako zabavne, kakor mi jih pripoveduje teta Solveig?«
»Najbrže ne.«

»No, pridi sem, Sidsel, boš dobila malo rižve kreme.«
Sidsel je molče pojedla in prišla nato za nama na balkon. Bilo je pekoče vroče, tako vroče, kakor more biti samo zgodnjega, jasnega, sončnega septembrskega dne. Kakor da bi bilo to samo po sebi razumljivo, je Sidsel splezala v naročje tete Solveig.

»Ali bo gospodična dolgo ostala pri tebi, teta Solveig?«
»Mislim, da. Kaj pa imaš na srcu?«
Mala ji je nekaj zašepetala na uho. Opazovala sem Solveigin obraz, ko se je nagnila k otroku, da bi razumela njegove besede. Videla sem, da se dobi mater v tem položaju. Nikoli pa nisem še videla tako vedrega in materinskega izraza kakor na njenem obrazu...

»No, poslušaj, Sidsel. Posodila ti bom za zdaj moj čudni svinčnik, veš, tistega, ki ga privijem in pogleda ob koncu konica na beli dan. Sliha boš gor in skušala svoje šolske naloge narediti sama. In pri besedah, ki se ti bodo zdele težke, naredi s svinčnikom majhen križec, pozneje bova skupaj pregledali naloge in bova že kos tistim težkim besedam. Poslala bom pote Elviro, da ti bo povedala, kdaj smeš priti dol.«
Sidsel je dobila svinčnik in vsa sijoča od veselja odšla.

»Nekoliko težko je vozila v šoli,« mi je pojasnjevala Solveig Strandova, »toda zdaj že gre. Če se igrava, da so črke majhne živalce, ki se družijo v črede, in če namesto s številkami računava z orehi, ji gre kakor po maslu.«

»Bog, gospa doktorica, le zakaj nimate dveh ali treh otrok?«
»Zakaj pa sami nimate nobenih? Ali mislite, da ne vidim, kako radi bi jih imeli?«

»Zakaj — zakaj! Zdi se mi, vsaj domišljam si, da ste opazili, da nisem poročena. Vsekakor bi rada imela otroka, tudi če ne bi bila poročena, toda saj veste, kakšne stvari človek do dobre premisli...«

»Da, da. Tudi jaz nisem poročena. Zdjaj pač razumete.«

»Razumem. Kljub temu se mi zdi strahotno. Vsak dan srečujem sto in sto zdravih, krepkih, poročenih žensk, ki za vse na svetu ne marajo imeti otrok. Človek bi jih pošteno premisljal, namesto da bi se na kolenih zahvaljeval Bogu, da smejo biti matere! Otroke imajo pa — največ otrok! — revni, brezposelni in bolni ljudje. In tukaj sediva midve, obe zdravi in v kolikor toliko dobrih razmerah in izživljava svoja nedoživljena materinska čustva ob tujih otrocih. In človeška družba naju bi preklela, če bi prelomili staro tradicijo in imeli otroka, ne da bi se vsaj devet mesecev poprej omožili.«

»Ljubi otrok, tako mladi ste še! Najbrže se boste poročili in imeli lahko kopico otrok, če boste hoteli.«
»Ne, tega ne morem.«
»Zakaj ne?«

»Zakaj ne?«

HUMOR

V norišnici je prišel gost, ogledal si je njene stanovanje, ko je pa že odhajal, je pogledal uro na steni in vprašal paznika: »Ali gre prav?«
»Ne,« se zasmije paznik, »sicer ne bi bila tu.«

Kdo ima prav?
»Moški imajo oči, ne da bi videli, in ušesa, ne da bi slišali,« se jezi ona.
»Zenske pa ne morejo imeti jezika, ne da bi z njim mogle,« se odreže on.

Vse se podeduje
Mamica pravi: »Janezek ima oči po meni, nos po starem očetu, usta po...«
Tedad skoči Janezek v besedo: »Hlače pa po očetu.«

Hiša vzdihljajev
Gospod Plankar pride v mesto. Ustavi se pred moderno palačo in vpraša mladočlovega, kdo je zgradil to krasno stavbo.
»To hišo so zgradili iz krvi, vzdihljajev in solz tisočih in tisočih ljudi,« odgovori vprašani.
»Hudiči! Kdo je pa potem njen lastnik?«
»Društvo zobozdravnikov.«

Hjelgin dom

* LJUBEZENSKI ROMAN *

»Ker ljubim na svetu samo enega človeka. In ta se noče poročiti. Vsaj z menoj ne.«

»Elvira je prinesla kavo. Nekaj trenutkov sva se pomenkovali o nepomembnih stvareh.

»Nikar ne vzemite smetane pred sladkorjem,« sem se zasmijala, »ostali boste stara devala!«

Tisti trenutek mi je bilo žal, da sem to rekla.

»Saj sem na najboljši poti, da postanem,« se je zasmijala Solveig, »videč mojo zadrego.«

»Skoda,« sem vzklisknila.

»Skoda?«

»Da, škoda je. Da niste še poročeni, še ni tolikšna škoda, zakaj težko bi našli moža, ki bi se poleg vas uveljavil. Poda se vam, da ste samotni in sami. Vendar to, to o stari devici — to je škoda. Strašno mora biti, če se poslavljate od življenja, ne da bi ga bili do poslednjega vlakca spoznali. Zdi se mi, kakor da bi bili osleparjeni za tisto, kar je v življenju najbolj bistvenega.«

»Ali mar vi živite po teh načelih?«

»Da. Ali se vam morda to zdi narobe?«

»O, ne. Gotovo ne!«

In tedaj sem ji povedala vse o Gunnarju. Vse podrobnosti, ki sem o njih poprej mislila, da jih ne bom mogla nikoli nikomur zaupati. Povedala sem ji, kako sem zaljubljena v Gunnarja in kako igram vlogu izkušene, moderne dekleta, samo da ne bi opazil moje ljubezni in se me ne bi prehitro naveličal.

Sedela je tiho in poslušala.

»Ali ste zdaj razočarani nad menoj?«

»Ne. Preveč življenja sem videla in pogledala sem v preveč človeških usod, da bi bila.«

»Ali me obsojate?«

»Ne. Zakaj ste mi pač vse to povedali?«

»Ker... ker... veste, tako zelo vas cenim in tako rada bi večkrat prišla k vam. Edini človek ste, ki z njim lahko odkrito govorim. In zato nočem jadrati pod napačno zastavo. Hočem, da veste, kakšna sem.«

Solveig Strandova se je smehljala in mi je ponudila roko. »Ljubo dekletce ste,« je rekla.

Nekaj tednov pozneje...

Vreme se je izpremenilo. Lilo je kakor iz škafa. Privila sem svetilko in prižgala električno pečico, čeprav je tudi centralna kurjava grela. Bil je tih, miren večer. Gunnar je bil v inženirskem društvu, jaz sem pa pletila nogavice zanj. Na skrivaj sem bila pogledala v njegov potni list, kdaj ima rojstni dan.

Ze sem mislila leči, kar je pozvonilo.

»Kajpak spet eden, ki prodaja pismeni papir,« sem pomislila spravljivo, tako dobre volje sem bila. Namnila sem se, da mu pomagam.

Ko sem odprla, sem spoznala pred vrati svoj stari dežni plašč, toda bilo je težko, spoznati Sira Holdtovo.

»Za božjo voljo, ali ste res vi?«

Vstopila je, odložila premočen kovček, sliha kakor mesečna v sobo, ne da bi bila slekla plašč. Stopila je k čajni mizici, odprla sladkornico in si vzela sladkorček. Molče ga je vtaknila v usta. Vzela sem ji plašč in čipico in jo posadila v najbližji stol.

»Hvala,« je dejala.

Sedla sem ji nasproti. Kje naj začnem? Tedaj se mi je nekaj srečnega posvetilo:

»Veš kaj, kar tikajva se. Prej ali slej se bova tako.«

Senca smehljala je bil njen odgovor.

»Zdjaj sem pri koncu,« je rekla tiho.

»Vidim. Tudi jaz sem nekoč bila. Vendar zdaj ne bova o vsem tem govorili. Najprej najvažnejše.«

Pripravila sem kopalno kad, natočila vanjo vroče vode, poiskala nekaj perila v omari za perilo, vzela iz

omare spodobno, toplo obleko in ji pripravila moje copate.

»Okopaj se in preobleci. Jaz bom medtem pripravila večerjo.«

Jela sem pripravljati kruh z maslom in ji skozi priprta vrata v kopalnico ponudila kos, obložen z raki iz konzerve, ki sem jo bila nalašč za to priložnost odprla.

»Poskusi. Ali niso raki dobri?«

»Hvala. To je torej najvažnejše. Prav imaš, presneto lačna sem.«

Res, bila je pogumna, ta mala Siri! Namazala sem ji cel kup kruhkov z maslom, pogrnila mizo in nalila čaj. Domislila sem se, da najbrže že več dni ni nič toplega jedla, zato sem servirala nekaj jaje s slanino.

»Rdečilo in puder boš našla na toaletni mizici,« sem ji zaklicala v kopalnico.

»Hvala, saj ju res potrebujem!«

Ko se je vrnila iz kopalnice je bila čisto drug človek.

Jedli sva.

»Saj ti ni treba iz vlijudnosti še enkrat večerjati,« je rekla. »Takšne vlijudnosti si bova izbili iz glave, kakor sem si jaz izbila iz glave napačni ponos. Rajši si prižgi cigareto in glej, kako jem, če ti je ljubše. To bo namreč kaj dolga zabava.«

Gospod s težko prtljago

Ko so Viljemu Gownnerju izročili hotelski račun že drugega tedna za hrano in stanovanje in ga vlijudno opomnili, da tudi račun za prvi teden njegovega bivanja v hotelu Grand Luxor še ni plačan, je natakarkja nestrpno potisnil skozi vrata. Potlej je stopil k svojemu velikemu kovčku, ga odprl in...

Sprejemni šef je natakarkja vprašujoče pogledal.

»Zeleti ste govoriti z menoj, Viktor?«

»Gospod Gownner že štiri tedne ni plačal računa, gospod ravnatelj.«

»Ali ima mnogo prtljage?«

»Velikanski kovček.«

»Poln?«

»Poskušali smo ga dvigniti. Bil je zelo težak.«

»V teh okoliščinah počakajmo še osem dni.«

Po osmih dneh je hotelski ravnatelj stopil v sobo.

»Torej v tej sobi stanuje gospod Gownner?«

»Da, gospod ravnatelj.«

»V popolni oskrbi?«

»V popolni oskrbi že pet tednov.«

Ravnatelj je pomirjen opazoval množico kovčev ob steni. Potlej je namignil obema slugama, da bi kovčev dvignila. Moza, navajena težkih bremen, sta pritiskala in rinila na vse strani. Veliki kovčev se ni premaknil niti za centimeter.

Sprejemni šef je tvegati pomislek: »Ali ne bi rajši?«

Ravnatelj je zamahnil: »Nesmisel, dragi moj! Saj vidite, kako težak kovčev ima. Mirne vesti lahko gospoda Gownnerja preživljamo na upanje še nadaljnjih osem dni.«

Čez osem dni je Viljem Gownner izginil brez sledu. Tudi težki kovčev je izginil. Lepe noči ga je bil iz četrtega nadstropja spustil po tanki vrvi skozi okno. Vrvice so našli drugo jutro. Ni bila debelejša od starih sukančevih niti.

Ko so štirinajst dni pozneje gospodu Viljemu Gownnerju v najodličnejšem hotelu nekega drugega mesta predložili račun za drugi teden in ga vlijudno spomnili na to, da račun za prvi teden po pomoti še ni poravnal, je natakarkja nestrpno potisnil skozi vrata. Potlej je stopil k svojemu velikemu kovčku, ga odprl in — pribil štiri velike žeblice skozi dno skoraj popolnoma praznega kovčega v sobna tla.

ga izpahujejo, jim nekoliko odleže. Röntgenska slika točno pokaže, kdo požira zrak — znanstveno se imenuje takšen človek aerofag — in kdo nima te razvade. Na polnem želodcu aerofaga plava namreč zračni mehurček.

Kakor smo rekli, je izpahovanje posledica živčnosti, včasih je pa vzrok tudi premajhna trdnost vstava v želodcu, kar ima pa spet vzrok v splošnem slabem živčnem počutju. Najpreprostejša zdravila so pogosto najboljše, zato je priporočljivo, če v takšnem primeru sežemo po baldrianu. Pijemo ga v kapljicah ali kot čaj. Ker je požiranje zraka in izpahovanje na koncu koncev razvada, si pomagamo tudi s samovozgojo.

Prav tako neprijetno kakor izpahovanje je kolecjanje. Komur se pogosto koleca, mora prenesti marsikatero zabeleno na svoj ročaj. Znanici mu svetujejo vse mogoče načine, kako ukrotiti kolecjanje, toda po navadi nobeno zdravilo dovolj hitro ne pomaga. Zdi se, da je zadrževanje dihanja ali pa pitje vode, ne da bi med pitjem vdihnil zrak, najboljši način, kako smo kos kolecjanju. Kolecjanje nastane namreč zaradi krča v preponi, ki je posledica draženja preponskega žveca. Če torej ustavimo dihanje, ki je v neposredni zvezi s prepono — to se zgodi, če zadržujemo dih ali hitro nismo — se krč sprosti in kolecjanje po- neha.

Pri zdravih ljudeh je kolecjanje nevarno in po navadi hitro mine.

Kot simptom ali spremljavo raznih bolezni pa postane kolecjanje lahko zelo

ga izpahujejo, jim nekoliko odleže. Röntgenska slika točno pokaže, kdo požira zrak — znanstveno se imenuje takšen človek aerofag — in kdo nima te razvade. Na polnem želodcu aerofaga plava namreč zračni mehurček.

Kakor smo rekli, je izpahovanje posledica živčnosti, včasih je pa vzrok tudi premajhna trdnost vstava v želodcu, kar ima pa spet vzrok v splošnem slabem živčnem počutju. Najpreprostejša zdravila so pogosto najboljše, zato je priporočljivo, če v takšnem primeru sežemo po baldrianu. Pijemo ga v kapljicah ali kot čaj. Ker je požiranje zraka in izpahovanje na koncu koncev razvada, si pomagamo tudi s samovozgojo.

Prav tako neprijetno kakor izpahovanje je kolecjanje. Komur se pogosto koleca, mora prenesti marsikatero zabeleno na svoj ročaj. Znanici mu svetujejo vse mogoče načine, kako ukrotiti kolecjanje, toda po navadi nobeno zdravilo dovolj hitro ne pomaga. Zdi se, da je zadrževanje dihanja ali pa pitje vode, ne da bi med pitjem vdihnil zrak, najboljši način, kako smo kos kolecjanju. Kolecjanje nastane namreč zaradi krča v preponi, ki je posledica draženja preponskega žveca. Če torej ustavimo dihanje, ki je v neposredni zvezi s prepono — to se zgodi, če zadržujemo dih ali hitro nismo — se krč sprosti in kolecjanje po- neha.

Pri zdravih ljudeh je kolecjanje nevarno in po navadi hitro mine.

Kot simptom ali spremljavo raznih bolezni pa postane kolecjanje lahko zelo

ga izpahujejo, jim nekoliko odleže. Röntgenska slika točno pokaže, kdo požira zrak — znanstveno se imenuje takšen človek aerofag — in kdo nima te razvade. Na polnem želodcu aerofaga plava namreč zračni mehurček.

Kakor smo rekli, je izpahovanje posledica živčnosti, včasih je pa vzrok tudi premajhna trdnost vstava v želodcu, kar ima pa spet vzrok v splošnem slabem živčnem počutju. Najpreprostejša zdravila so pogosto najboljše, zato je priporočljivo, če v takšnem primeru sežemo po baldrianu. Pijemo ga v kapljicah ali kot čaj. Ker je požiranje zraka in izpahovanje na koncu koncev razvada, si pomagamo tudi s samovozgojo.

Prav tako neprijetno kakor izpahovanje je kolecjanje. Komur se pogosto koleca, mora prenesti marsikatero zabeleno na svoj ročaj. Znanici mu svetujejo vse mogoče načine, kako ukrotiti kolecjanje, toda po navadi nobeno zdravilo dovolj hitro ne pomaga. Zdi se, da je zadrževanje dihanja ali pa pitje vode, ne da bi med pitjem vdihnil zrak, najboljši način, kako smo kos kolecjanju. Kolecjanje nastane namreč zaradi krča v preponi, ki je posledica draženja preponskega žveca. Če torej ustavimo dihanje, ki je v neposredni zvezi s prepono — to se zgodi, če zadržujemo dih ali hitro nismo — se krč sprosti in kolecjanje po- neha.

Pri zdravih ljudeh je kolecjanje nevarno in po navadi hitro mine.

Kot simptom ali spremljavo raznih bolezni pa postane kolecjanje lahko zelo

Bila je res pogumna mala dušica.

»Ali je še kaj čaja?«

»Spet sem napolnila ročko.«

»In zdaj še en sladkorček.«

Dobila ga je.

»Til! Zdjaj ti še ne morem pripovedovati podrobnosti. Samo eno ti povem — zdaj nimam res prav nič več. Ne denarja, ne dela. Izbirati sem morala med teboj in podporo za siromake. Odločila sem se zate.«

»Zelo modro, Siri. Iskala sem te, toda preselila si se.«

»Da. Zdjaj sem torej tako daleč, da nimam na tem svetu nič drugega kakor nekaj ničvrednih krp, kolikor sem jih mogla stlačiti v ta kovček. Potrebujem dom, obleko, hrano, denar, delo. In tako sem prišla k tebi.«

»Razumem. Dom imaš lahko tukaj, kakor dolgo potrebuješ. O oblekah se bova še dogovorili. In glede dela, veš kaj, s tem pa rajši počakajva nekaj dni. Najprej te bom postavila na noge. Edino delo, ki ti ga za zdaj lahko priskrbim, je pri neki zavarovalni agenciji. Vendar ne moreš priti prej, preden se nekaj dni ne odpotiš.«

»Dobra si, Kisinka.«

»Nikakor ne, to sem dolžna samo ljubemu Bogu, ki mi je dal vse tisto, česar ti še nimam. Tudi meni je trda predla. Vendar mi je pozneje isti Bog dal hrano, obleko, dom — sicer se ne morem iz otrok — toda vsak dan skrbim zame s potrebno hrano za dušo in telo. Sedim v naslonjaču, bom jaz, pomila posodo.«

»Pusti pomivanje, bom že jaz jutri postorila, ko boš ti šla v uredništvo.«

»Izvrstno. Ali znaš tudi prah brisati in nakupovati?«

»Modra, mala Siri! Kako lahko sva prišli čez tisti večer! Razkazala sem ji svojo miniaturno kuhinjo, ji povedala, kje po navadi kupujem, ji dala prosto roko v predalu, kjer hranim denar za gospodinjstvo. Naposled sva poiskali še obleke zanj.«

»Ali boš lahko za zdaj nosila obleko, ki jo imaš na sebi? Pravkar sem jo dobila iz barvarne. Prej je bila svetlosiva, zato je zdaj živ krst ne bo spoznal, ko je kavtorjava. In tu imaš plašč. Kupila sem ga v Amsterdamski dami in ga še nisem nosila. Ali imaš nočno perilo?«

»Rajši ne vprašuj, kaj imam. Zdjaj boš slišala, zakaj nimam ničesar...«

»Ta predalnik tukaj je tvoj.« Vzela sem iz njega svoje stvari in položila svoje perilo in nočne srajce v spodnji predal.

»Kisinka!«

»Prosim!«

»Zdjaj se ti ne utegnem zahvaljevati. Imela bi preveč dela. Pozneje se ti bom zahvalila enkrat za vselej, za vse. Vendar nekaj drugega. Ali imaš prijatelja?«

»Da, toda tega ti ne posodim.«

»Hvala, za zdaj si pač ne utegnem privoščiti takšnega razkošja, zato ga kar v miru odložim. Vendar sem prepričana, da prihaja zvečer sem.«

Sama sem že mislila na to.

»Da, včasih res pride. Toda ne vznemirjaj se. Lahko grem tudi jaz k njemu.«

»Obzalejum, toda če tako praviš, bo že tako. Brž ko bom imela v rokah petdeset kron, si bom najela sama svoj brolg.«

»Le ostani, kakor dolgo hočeš, Siri.« Čutila sem, da v mojem povabilu ni bilo prepričevalne prisrčnosti, zato sem hitro pristavila:

»Povem ti, da bo mojemu izvoljen- cu dobro delo, če bo izvedel, da kdaj pa kdaj tudi jaz ne utegnem. Doslej sem mu bila preveč vdana.«

»Da, pravijo, da to ni posebno pametno. Ne vem... če bi se jaz v koga zaljubila, mu ne bi mogla ničesar prikrivati. Ne bi mogla drugače, morala bi biti jaz, čisto jaz sama. Morala bi reči, da, če bi me mikalo, ne da bi se mi bilo treba bati, da bi se me zato naveličal. Da, vem, prav nič nevsakdanja nisem, toda če bi me mož, ki bi ga rada imela, ne

boleče in neprijetno, tako da mora pomagati samo zdravnik. Znano je, da se bolnikom, ki so prestali operacijo trebušne mrene, takoj po operaciji rado koleca, pa tudi pri vnetju trebušne mrene je kolecjanje značilen simptom. Kadar človeka napade kolecjanje z visoko vročino, sklepamo lahko na vnetje možganske mrene. Sifilida povzroča v poznem stadiju tako imenovane »slabične preponske krize« s trdovratnim kolecjanjem, ki ga ni mogoče umiriti. Kakor vidimo, je bolezensko kolecjanje simptom, za katerim se skrivajo vsi mogoči vzroki, in potrebna je zdravniška veda, da ugotovimo razne možnosti in vzroke kolecjanja. Ali je kolecjanje posledica obolenosti vratnega možga, ali pa razširitev glavne žile odvodnice, ki draži preponski živec? Prav tako lahko draži ta živec tudi vnetje rebrne mrene ali vnetje srčne mošnje.

Ti primeri so pa dokaj redki in kolecjanje je po navadi samo spremljiva te ali one bolezni. Če se koleca zdravemu človeku, hitro pomaga vroč obkladek na želodcu.

Pogosto izpahovanje zamenjajavo z nezago. Pri zrazi se dviga vsebina želodca v lahno vneti požiralnik — po navadi gre za preveč kislo želodčno vsebino. Toda pogosto nastopi zraga, tudi če želodcu popolnoma manjka kisline. Klasično in najpreprostejšo zdravilo za zrago je soda, kar veže kisline. Če pa zraga pogosto neke, je najboljša, da se posvetujemo z zdravnikom.

Pri zdravih ljudeh je kolecjanje nevarno in po navadi hitro mine.

Kot simptom ali spremljavo raznih bolezni pa postane kolecjanje lahko zelo

ga izpahujejo, jim nekoliko odleže. Röntgenska slika točno pokaže, kdo požira zrak — znanstveno se imenuje takšen človek aerofag — in kdo nima te razvade. Na polnem želodcu aerofaga plava namreč zračni mehurček.

Kakor smo rekli, je izpahovanje posledica živčnosti, včasih je pa vzrok tudi premajhna trdnost vstava v želodcu, kar ima pa spet vzrok v splošnem slabem živčnem počutju. Najpreprostejša zdravila so pogosto najboljše, zato je priporočljivo, če v takšnem primeru sežemo po baldrianu. Pijemo ga v kapljicah ali kot čaj. Ker je požiranje zraka in izpahovanje na koncu koncev razvada, si pomagamo tudi s samovozgojo.

Prav tako neprijetno kakor izpahovanje je kolecjanje. Komur se pogosto koleca, mora prenesti marsikatero zabeleno na svoj ročaj. Znanici mu svetujejo vse mogoče načine, kako ukrotiti kolecjanje, toda po navadi nobeno zdravilo dovolj hitro ne pomaga. Zdi se, da je zadrževanje dihanja ali pa pitje vode, ne da bi med pitjem vdihnil zrak, najboljši način, kako smo kos kolecjanju. Kolecjanje nastane namreč zaradi krča v preponi, ki je posledica draženja preponskega žveca. Če torej ustavimo dihanje, ki je v neposredni zvezi s prepono — to se zgodi, če zadržujemo dih ali hitro nismo — se krč sprosti in kolecjanje po- neha.

Pri zdravih ljudeh je kolecjanje nevarno in po navadi hitro mine.</

Poroči se z razumom!

Imam sestrino, ki ima odraslo hčer. Dekle je — kakor pravimo po domače — godno za možitev in moja sestrina najbrže upa, da ji bom jaz pri tem podjetju pomagal, zakaj v poslednjem pismu, ki mi ga je pisala, me imenuje „dobrega, ljubeznivega človeka“, čeprav me je po navadi označevala za starega grdavaša...

Moja sestrina ni posebno odprle glave, toda Marion — tako je njeni hčerki ime — te napake ni podedovala. Bistvo dekle je in bi bila prav čedna, če bi bila nekoliko lepše oblečena.

Rad bi svetoval, kako se bo dobro poročila. Čeprav — kakor sem že dejal — ni posebno lepa in tudi bogata ne, bo vseeno očarala vsaj vsakega drugega moža, če se bo ravnala po nekaj kratkih nasvetih, ki jih ji bom svetoval jaz, ki sem že star maček v takšnih zadevah.

Predvsem se mora zavedati, da je njena moč v šibkosti moških. To kajpak samo z obžalovanjem priznam, saj sem tudi jaz zastopnik na videz „močnejšega spola“, ki ga pa bistra in pristna ženska kar mimogrede ovije okrog prsta. Zdi se mi, da med vsemi živalmi ni tako domišljavih samcev, kakor smo moški glede žensk. Moški tako radi poslušajo laskanje kakor lažani radi jedo grozdje, dokler se ne preobjedo in ne poginejo. Moški sicer ne pogine, toda namesto tega se poroči.

Zato svetujem vsem dekletom, ki bi se rade poročile, pa se jim doslej želja še ni uresničila: priučite se laskanja. Vse ženske, ki so imele dosti uspeha v družbi in pri moških srih, so izredno popolno obvladovale to umetnost.

Pri mladih gospodinjah so posebno važni športni uspehi, uspehi na lovu, uspehi pri drugih ženskah, uspehi v poklicu. Nikoli ni zdravo, če povsem moškemu neprijetno resnico v obraz. Marion se mora torej naučiti, da bo znala voditi prijeten pomenek, izbrati mora snov, ki moške najbolj zanima. Mislim, da se ne motim, če priznam, da vsakega moškega najbolj zanima njegova lastna osebnost.

Marion naj se — ali naj pa se naredi, kakor da se — na vso moč zanima za mladega moža, ki bi ga rada dobila za moža. Večkrat sem presenečeno in občudujoče opazoval, kako znajo pri posameznih nekaterih dame zabavati svoje sosede. Po navadi takšne dame samo vprašujejo in poslušajo, da jim gospodje na dolgo in široko razlagajo svoje nazore. In prav te dame so vselej veljale za najljubeznivejše in najljubše in so imele največ uspeha pri moških in v družbi. Ali ne bi kazalo, da bi se Marion nekoliko pri njih zgledovala?

Upam, da bo Marion razumela, da dekleta, ki zohajajo v dvomljivo družbo, nikoli ne naredijo „dobrih partij“. Prav tako zbude nekam čudno pozornost tiste, ki se z vsakim mladim fantom, čeprav ga poznajo komaj dva dni, tovariški bratijo in tika. Na videz se moški takšnega tovarištva ne branijo, toda izkušnje so pokazale, da se takšna dekleta le redko dobro oddajo.

Marion naj bo previdna in naj se ne poroči z moškim, ki je strasten kvartir. Takšni možje — prav kakor ženskarji — niso nikoli dobri zakonški drugi. Prav tako ni prijetno, če si žena izbere moža, ki ni priljubljen, bodisi da je visokostne, zapete npravi, ošaben, domišljav, spotikljiv, ali pa ima kakšno drugo napako.

Ali naj se Marion poroči iz ljubezni? Mislim, da si utegne to razkošje privoščiti, čeprav ni bogata, toda možan značaj je. Če se bo zaljubila v moškega, ki bo nekoliko šibkejši značaj — samo nekoliko, pravim — bo zakon srečen. Če se pa poroči dva človeka z enako močnim značajem — je v hiši večer prepri. Marion naj se le poroči iz ljubezni, če bo našla pravega zakonskega druga.

Iz ljubezni in z razumom, to je moje geslo!

(Gornje zanimivo in zabavno pismo je poslal neki star gospod svoji mladi nečakinji pred več ko sto leti. Med jedkimi in dovratnimi vsticami se zrcali marsikatera bridka in sladka resnica. Gotovo jih bodo rade prebrale in pretehtale tudi naše bralke, zato smo pismo neskrbno priobčili — čeprav za nasvete izjemno ne odgovarjamo.)

NAS NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Cebula na več načinov

Vse gospodinje imamo težave, posebno pa take, ki imajo razvane možje. Z denarjem je križ, z nabavo živila še večji, da je res težko misliti na potrebno izpremembo na mizi. Moj mož filozofira o kuhinjski umetnosti z Brillat Savarinom ter se vnema zdaj za francosko kuhinjo, drugič za Dunaj, tretjič ga pa prime južna žilica,

da mi prične naštevati vse skrivnosti italijanskih specialitet. Pride teden, ko bi najrajši imel evropski zemljevid vseh dob na mizi. Ne vem, da bi bil siten, je pa izbiren, ker vdanu spoštuje kuharsko umetnost. Zato o dobri kuhinji tudi vedno govori z navdušenjem, s posebnim spoštovanjem pa o gospodinjah, ki se same zanimajo za dobro kuho. Ni mu mogoče oporekati, da bi visoko razvita kuha ne spadala h kulturi, zato pa svojim tovarišicam priporočam, naj več časa in zanimanja posvečajo iskanju in branju dobrih receptov. Nikdar naj pa jedi po receptih ne pripravljajo površno, saj glavna vsebina dobre jedi ni na primer velik kos mesa, temveč pravilna priprava in do skrajnosti pretehtana ter okusu prilagojena začimba.

Cebule pri nas skoraj ne poznamo kot samostojne jedi, edino čebulna omaka se pojavlja na mizi skoraj vsak teden v enaki obliki. Toda čebula ni samo zdravju koristna — saj je za več boleznih učinkovito zdravilo — ampak so s čebulo pripravljene jedi hkrati tudi okusna izprememba. Zato vam povem dobro jed, ki je pripravljena iz čebule.

Cebula na vino

Olupi 1/4 kile čebule. Če je debela, jo razpolovi, če je drobna, jo pa pusti. Koščki naj bodo tako veliki kakor drobna jajca. Pristavi jo k ognju s šopkom peteršilja, šopkom timijana (materine dušice), dvema lavorjevima listoma in nageljnovno žbico. Ko je čebula še napol trda, jo odcedi. Med tem pripravi iz žlice moke in dveh žlic olja prežganje in ga osoli. V to prežganje vlij kozarec črnega vina in prilij še prav toliko juhe, ki jo lahko narediš iz jušne kocke. Ko vse skupaj zavre, dodaj odcedeno čebulo in jo do mehkega kuhaj. Pusti, da se omaka nekoliko zgosti. Preden daš na mizo, dodaj dve žlici sesekljanih kislih kumaric ali kaper, če so okisane jedi po mozem okusu. Jed je odlična s polento, žganci ali kuhanim rižem, ki ga ni treba zabeliti.

G. P., Ljubljana

Rizota iz prekaženih rib

Na liste zrezano čebulo praži brez masti, da lepo zarumeni. Polem dodaj kakršno koli masčobo — najboljša je olje — na rezine zrezano prekaženo ribo, ki jo kupiš v vsaki specializirani trgovini, ščepec hude paprike in dobro premešaj. Ko vse skupaj nekaj časa pražiš, dodaj očisti riž, zalij z vročo vodo in izboljšaj okus z žličko paradižnikove meze. Jodi pa nikar ne soli, ker je riba dovolj slana. Pokrij in pusti, da 20 minut enakomerno vre. Nato odstavi, da se riž nekoliko osuši. Rizoto podaj s solato.

A. N., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

KAKO SE VEDETE...

...nasproti svoji ženi?

1. Ali pričakujete, da vas bo žena očarljivo pogledala, če pridete prepozno h kosilu?
2. Ali pogosto pripeljete domov goste, ne da bi jih poprej najavili ženi?
3. Ali grajate kuharsko umetnost svoje žene tudi v navzočnosti svojih gostov?
4. Ali radi pripovedujete o svojih bivših »ljubeznih« in radi hvalite žene svojih prijateljev?
5. Ali ljubite ledenomrzle prhe in jih vsiljujete tudi svoji ženi?
6. Ali zbudite pozno ponoči svojo ženo, da bi ji povedali najnovejši dvotip?
7. Ali ste že kdaj pozabili na rojstni dan svoje žene?
8. Ali neljubeznivo strmite v svojo ženo, če ji kakšen drug mož naredi poklon?
9. Ali radi pripovedujete intimnosti iz svojega zakona, kadar ste malce pregloboko pogledali v kozarec?
10. Ali se razumete s taščo?
11. Ali svojo ženo tudi med štirimi očmi ljubkujete z nežnimi imeni?
12. Ali ste potrpežljivi ali preobčutljivi, kadar vas — zobje bole?

...nasproti svojemu možu?

1. Ali pustite svojemu možu, da v miru prebere določeno pošto?
2. Ali se možu pogosto pritožujete nad služkinjo in ali ga dolgočasite z vsakdanjimi čencami?
3. Ali vabite in sprejemate vabila ljudi, pri katerih se vaš mož dolgočas?
4. Ali silite svojega moža, da je jedi, ki jih ne mara?
5. Ali izprašujete goste za mnenje o svojih zakonskih problemih?
6. Ali pogosto spominjate moža na to, kako se je vedel kot zaročenec?
7. Ali se spogledujete z drugimi moškimi, samo da bi videli, kaj bo mož rekel k temu?
8. Ali znate o pravem trenutku molčati, ali morate imeti pa zmerom zadnjo besedo?
9. Ali gledate na drobce pepela, ki ga mož ni stresel v pepelnik, kakor na katastrofo?
10. Ali ste zvečer nenasična bralka, čeprav s tem možu trditite spanje?

(Tri trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Tri športne obleke za solo ali delo v pisarni ali trgovini. Iz stare bluze si naredimo topel brezokavnik, ki se zapenja samo na strani z gumbi. — Kockasta obleka, ukrojena rahlo zvončasto. Vložek na životku je iz mehkega volnenega blaga, ovrtna ruta pa iz primernobavne volne. — Obleko iz temnomodrega volnenega blaga si poživite z rumenim kockastim blagom na rokavih, za pasom in s kravato.

11. Ali spadajo naviti lasje in na debelo namaščena polt neizogibno k vaši nočni toaleti?

12. Ali se kakor klóp držite svojega moža ali mu pa popolnoma zaupate, tudi če ne gre kam z vami?

Statistiki so iz ločitvenih listin povzeli glavne vzroke, zaradi katerih se loči največ zakonov. Pri tem so ugotovili, da gre po večini za malenkosti, kakršne najdete v zgornjih 24 vprašanjih.

Zato: pometi najprej pred svojim pragom!

Gospodinjske priprave za zimo

Jesen se bo kmalu poslovila. Z vrhov in polj pobiramo poslednje pridelke, da jih shranimo za zimo in zgodnjem pomlad. Vendar pa niso vsi ljudje tako srečni, da bi imeli njive, še celo skromnega vrtnička si ne morejo privoščiti. Ti so navezani samo na ono, kar lahko kupijo na trgu. Zato mora gospodinja, ki ne more ničesar pridelati, kupovati in pripraviti res samo takšne reči, ki ji bodo pozimi najbolj koristile.

Pri pripravljanju in shranjevanju je pa zelo važno to, kako ravnamo s posameznimi stvarmi. Površno shranjena zelenjava, sadje in krompir nam ne bodo nič zalegli, ker se bodo še prej pokvarili, preden jih bomo pričeli prav rabiti. Zato moramo paziti, da bodo vsi sadeži zreli, celi in suhi.

Pozimi si včasih zaželimo solate. Endivije nimamo, kupiti je ne moremo. Pomagamo si z zeljem. Zeljnato glavo narežemo, dodamo nekaj krompirjev in fižola, in solata je pripravljena. Zato je zelo priporočljivo, če se vsaka gospodinja založi z nekaj glavami zelja. Lepe, očistene glave nekoliko posušimo, toda samo v senci in ne na soncu, in jih zložimo na police druge druge v zračni, a ne premrzli kleti. Prav tako ravnamo z ohrovtovimi glavami. Če se pa lahko preskrbimo z nekaj več zeljnatimi glavami, nastrgamo nekaj glav za kisló zelje da si pripravimo pot za vsako kilo zelja na trg ali k

Stara Jopica iz temnomodre volne si lahko predelate in poživite tako, da si spredaj vpletete ali izvezete močice in dekle iz živobavne volne. Jopica se zapenja z zadrgo.

trgovcu. Tudi kisló repo si lahko pripravimo doma.

Zelo dobro bo, če bomo imele pripravljeno za zimo tudi repo, peso in rumeno kolerabo. Iz vseh teh bomo lahko kuhale razne prikuhe in tudi samostojne jedi.

Poglavje zase je krompir. Krompir, ki smo si ga pripravile za zimo, moramo zelo skrbno prebrati in slabega odbrati. Preden ga spravimo v kleti, ga moramo vsega presušiti, in sicer v senci in ne na soncu. Če pustimo vlažen in neprebran krompir na kupu, se bo vnel in zelo hitro segnil. Za krompir si pripravimo primeren zaboj, ki ga, če je klet zelo mrzla, objemo s časopisnim papirjem ali slamo. Prav tako ga moramo dobro pokriti, da ne vdre nanj mraz od vrha. Če je krompir zelo vlažen ali celo moker, potem je najboljša, da ga potresemo z živim apnom, ki vsrka vso vlago. Zelo dobro je, če med krompir v zaboj tudi med posamezne plasti natresemo nekoliko apna.

Če niste za zimo ničesar vložili, potem lahko še zdaj pohitite, ker lahko to ali ono še kupite. Zelo priljubljena je postala zadnja leta vložena zelenjava. Gospodinj pripravi precej dela, ker jo ima že pripravljeno in jo samo z žlico vzame iz kozarca. Zelenjavo vložimo presno ali kuhano, lahko pa tudi posušeno. Sušimo jo v raznih sušilnicah za sadje in zelenjavo na elektriko ali plin.

Zelo okusna je presna zelenjava vložena v sol. Na mesoreznicah zrežemo 1 kilo korenja, 1 kilo peteršilja, zelenja in korenike, 1 glavo ohrovt, 1 kilo podzemne (rumene) kolerabe, 1 kilo cvetače in 1 ne preveliko zeleno. Če je v takšni zelenjavi preveč zelene, se nazvame njenega premočnega vonja in okusa. Vse skupaj zmešamo z 1 kilo soli in napolnimo litrske kozarce.

Posušeno zelenjavo hranimo v neprodušnih pločevinastih škatlah. Če morete dobiti rdečo papriko, jo posušite. Posušeno zdrobite, imeli boste dobro in res pravo papriko za začimbo.

Dobra je vložena mešana solata, ki jo lahko sestavi vsaka po svojem okusu. Med solato zrežemo zeleno papriko, zelen paradižnik, kumare, zeljnato glavo, čebulo. Vse dobro osolimo in pustimo stati čez noč. Zjutraj dobro ozmemo, napolnimo kozarce in prelujemo s prevretem in ohlajenim kisom za vlaganje.

Tudi za razne poslastice moramo poskrbeti. Zelo preprosta in cenena poslastica je posušeno sadje. Jabolka, lahko so tudi pobiravčki, narežemo na križje, hruške pa kar cele posušimo. S kosom kruha je suho sadje dobra južina otrokom za soló, ljubov. 3. Kieninger. 4. Röpstorff. kuhano in oslajeno nam pa da dober in okusen kompot.

Preden pade prva jesenska slana, poberite vse paradižnike, tudi zelene. Po starem in preizkušenem receptu prav močnih udeležencev, pa da jih izbršite, zavijte v časopisni papir in založite v kako staro košaro, mojstri, tako da veleni mojstri ne bodo ki jo postavite v klet. Za božične praznike se boste lahko postavili v pravimi rdečimi svežimi paradižniki. Če pa imate kakšen velik cvetlični lonček ali primeren zabojček, vsejvanj peteršilj in ga postavite na sončno okno. Kmalu bo vzkalil in vso zimo boste lahko uporabljali sveže zelene lističe.

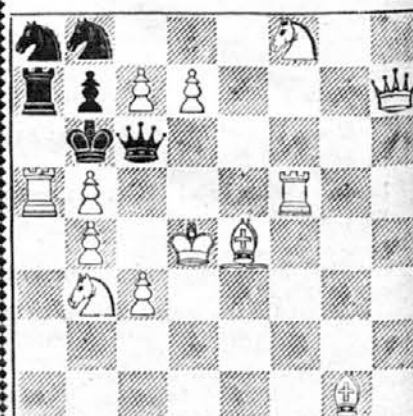
Marsikatera gospodinja bo našla še to in ono, da bo njena shramba polna najpotrebnejših reči, zakaj le tako bo lahko dobro skrbela za svojo družino. Pri vsem tem moramo pa misliti na to, da bomo s svojo iznajdlivostjo in s skopo odmerjenimi sredstvi čim več dosegli.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 200

Sestavil N. Petrović

Mat v 2 potezah

Za mali jubilej, ko priobčujemo dve stoti problem v naši šahovski rubriki, prinašamo svojstven problem, ki vzdržuje svetovni rekord v svoji panogi. Ne mislite namreč, da šahisti nimajo smisla niti za humor niti za svetovne rekorde! Tu gre kar za kvadrato kroga. Kakor moremo hitro ugotoviti, ima dama na prazni šahovnici največ 27 potez. Najboljši komponisti so se že trudili, da bi se v problemu kar najbolj približali temu maksimumu. Kolikor vemo, ima ta rekord še vedno Petrovićev problem iz 1. 1929. Vaša današnja naloga bo, da ugotovite, koliko različnih odgovorov ima črna dama, ki prevzema to vlogo, na prvo belo potezo, koliko glavnih variant s tem ustvarja in kako potem beli vsakokrat matira. Spoznali boste, da je število že precej visoko, da pa morajo obstajati silne tehnične težave, da je še toliko odprtih možnosti za nove rekorde. Ne da se dokazati, če je višek sploh možno doseči.

Aljehin je spet ugnal Keresa

Damskoindijska obramba
Dr. Aljehin — P. Keres
Monakovo, septembra 1942.

1. Sf3, Sf6. 2. e4, b6. 3. d4, Lb7. 4. g3, e6. 5. Lg2, Le7. 6. 0-0, 0-0. 7. b5. (Po ovinkih sta velenojstra dospela v normalno igró damskeindijske obrambe; Aljehin si je sedaj izbral manj navadno pot, ki pelje v nekako slovensko obrambo, namesto običajnega 7. Sc3, Se4. 8. Dc2, Sxc3 itd.) d5. 8. Sc5! e6. (Nepotrebna poteza, ki bi boljše nadomestil takojšen razvoj skakača Sbd7.)

9. Lb2, Sbd7. 10. Sd2, Tc8. 11. Tc1, c5 (Črni je priznal izgubo poteze.) 12. e3, Te7 (Trenutno je dobro, pozneje pa nakopile črniemu skrbi; seveda je kaj boljšega težavno svetovati.) 13. Dc2, Da8. 14. ed5, Sxd5 (Črni ne vzame s kmetom, ker mu po 15. dc5, bc5 nevarno obvisi središče, na 15... Scx5, 16. Sf3 pa ostane šibek osamljen kmet d5.)

15. e4, Sf6. 16. b4! (Izkoristi nezavrtan položaj črne trdnjave v svoji prid.) Tfe8. 17. dc5, bc5. 18. b5, a6. 19. a4, ab5. 20. ab5, Da2? (Po tej nepotrební potezi je črni prav za prav že izgubljen; beli prostak je resda nevarnejši kakor črni in črna pozicija je precej stisnjena, toda upov za uspešno obrambo je bilo še vedno nekaj; zdi se, da bi moral črni takoj umakniti trdnjavo na d8.)

21. Sc4 (Grozí Ta1) Da2. 22. Lx16! (Za kvaliteto gre.) g16 (Na Sx16 sledi seveda 23. Sb6, na Lx16 pa 23. Sd6, Td8. 24. Sxb7 z e5) 23. b6, Tc6. 24. e5, Txb6. 25. Sxb6, Sxb6. 26. Sxb7, Dxb7. 27. e6, Lf6. 28. Se4 (Tudi tako imenovani tehnični del opravi svetovni pravkovršeno.) Le7. 29. Dg4+, Kh8. 30. Df4, Lf8. 31. Sxc5! Dc7. (Če črni vzame na c5, ima beli vedno z damo šah na e5.) 32. Sxc6, Dxf4. 33. Sxf4. Keres se je bil šibki zeljnato glavo, čebulo. Vse dobro osolimo in pustimo stati čez noč. Zjutraj dobro ozmemo, napolnimo kozarce in prelujemo s prevretem in ohlajenim kisom za vlaganje.

Turnir v Varšavi

Pričel so s 3. turnirjem Velikega guvernerstva. Zrebn je določil naslednji red v tabeli: 1. Zollner. 2. Bogosadje. 3. Kieninger. 4. Röpstorff. 5. Junge. 6. dr. Weil. 7. Keller. 8. Sälmisch. 9. Kuerth. 10. Loose. 11. Brinkmann. 12. dr. Aljehin.

Lista kaže, da ima turnir nekaj prav močnih udeležencev, pa da jih izbršite, zavijte v časopisni papir in založite v kako staro košaro, mojstri, tako da veleni mojstri ne bodo ki jo postavite v klet. Za božične praznike se boste lahko postavili v pravimi rdečimi svežimi paradižniki. Če pa imate kakšen velik cvetlični lonček ali primeren zabojček, vsejvanj peteršilj in ga postavite na sončno okno. Kmalu bo vzkalil in vso zimo boste lahko uporabljali sveže zelene lističe.

REŠITEV PROBLEMA ŠT. 198.

1. Ta7! Lxa7. 2. e7, Lb8. 3. ch8! mat. 1... Lc6. 2. Ta2+, Lb2. 3. Txb2 mat.

Rešitev problema št. 199.

1. f4, fe4. 2. Dd6+, Sxb6 mat. 1... Kxe4. 2. Dd4+, Txb4 mat.

PLAČAJTE NAROČNINO!